



# MADENCİLİK *Bülteni*

SAYI: 15 TMMOB MADEN MÜHENDİSLERİ ODASI YAYINI 1992

## ODAMIZIN 33. OLAĞAN GENEL KURULU YAPILDI



Odamızın Genel Kurulu  
22 - 23 Ocak 1992 tarihinde  
Ankara'da yapıldı, (ft- Sayfa 2-T)

### ZONGULDAK ŞUBEMİZİN 32. OLAĞAN GENEL KURULU YAPILDI

Şubemiz 18 Ocak 1992 günü Genel Kurulu'nu Zonguldak'ta yaptı.

Sayfa 8 - 10)

## BU SAYIMIZDA...

- **KİT FOBİSİ**  
A Prof.Dr. Sinan SÖNMEZ, Sayfa 17
- / **KÖMÜR ÜRETİMİ VE PAZARLAMASINDA MESLEKİ BİRLİK**  
A İ. Bayram DOĞAN, Sayfa 18-19
- / **MADENCİLİKDEKİ MÜZMİN KARGAŞA 38 YAŞINDA**  
A Kadri YERSEL, Sayfa 20 - 21
- / **KİM BU KIZCAĞIZ?**  
A Tayfun ÖZUSLU, Sayfa 22 - 23
- **MADENCİLİK DÜNYASINI HER ALANA TAŞIYALIM**  
A Turhan ÜNVER, Sayfa 24
- **PIYASA HABERLERİ** Sayfa 26 27  
- Diyatomit Filtre Kullanım Alanında Rakip Tanımıyor  
- Asbest Bu Sıcağa da Dayanabilecek mi?
- / **METAL MADEN FİYATLARI** Sayfa 29 30

### 2. ZONGULDAK KURULTAYI DYP'NİN ŞOVUNA DÖNÜŞTÜ

Bakan Barutçu'nun kurultayda hedef saptırmaya yönelik tutum ve davranışları ve mühendisleri suçlaması tepkiyle karşılandı.



# ODAMIZIN 33. OLAĞAN GENEL KURULU YAPILDI

*Maden Mühendisleri Odası 33. Olağan Genel Kurulu, 22 Şubat 1992 günü Oda Başkanı M. Fikret ÖZBİLGİN'in Genel Kurulu açışı ve Başkanlık Divanı'nın seçilmesiyle Odalar ve Borsalar Birliği Salonunda çalışmalarına başladı. Genel Kurul Divan Başkanlığına Ömer YENEL, Başkan Yardımcılığı'na Enver KARAÇAM Yazmanlıklara da Bahadır GÜLAL ile İdris SAĞLAM oybirliğiyle seçildiler.*

*Saygı duruşu ve Anıtkabir'e çelenk koymak için heyet seçiminden sonra, Divan Başkanı Ömer YENEL kısa bir konuşma yaparak, Oda Başkanımız M. Fikret ÖZBİLGİN'i açılış konuşmasını yapmak üzere kürsüye davet etti.*

*Oda Başkanımız aşağıdaki konuşmayı yaptı.*

Sayın Konuklar,

Değerli Meslektaşlarım,

Basın ve TRT'nin Değerli Temsilcileri,

Sözlerime başlarken iş kazalarında yitirdiğimiz meslektaşlarımız ve işçilerimiz ile aramızdan ayrılan tüm meslektaşlarımı saygı ile anıyorum.

Alışılmışın dışında kısa olmayan bir açılış konuşması yapmak istiyorum. Göstereceğiniz sabır ve anlayışa şimdiden teşekkür etmek istiyorum.

Saygıdeğer Meslektaşlarım,

21. Yüzyılın eşiğindeyiz. İnsanoğlu çok değil sekiz yıl sonra yeni bir yüzyıla, daha önemlisi yeni bir binyıla girecek, 2000'li yıllara merhaba diyecek. Onbinlerce yıldan beri süregelen insanın uygarlık serüveni, hiç kuşkusuz 2000'li yıllarda da kesintisiz sürüp gidecek.



Bir an için durup kendi kendimize şu soruyu soruyoruz. İnsanoğlunun yaşam serüveni ve uygarlaşma deneyi, bugün hangi noktadadır? İnsanlığın günümüzdeki kesitinde neleri görmekteyiz? Bu kesintinin muhtevası nedir?

Ne yazık ki, insanlığın günümüzdeki kesiti, tıpkı faylarla parçalanmış bir jeolojik formasyonun kesitini andırmaktadır. Bu kesitte, katmanlar ve tabakalar ilk oluşumlarındaki düzenlerini yitirmiş, mineraller, kristal yapılarındaki mükemmelliğe karşın uyumsuz bir dağılıma uğramışlardır. Madensel zenginlikler ise bu parçalanmış yapıda yitip gitmiş; damar özelliği gösteren oluşumlar tümüyle yok olmuştur.

insanoğlu, hala tarih öncesini yaşamakta, teknik ve teknolojik tüm gelişmelere karşın trajik bir çizgide evriliyor durmaktadır. Parçalanmış insanlık ve parçalanmış insan... İşte günümüz uygarlığının kısa özeti!... Tıpkı parçalanmış bir jeolojik formasyonun kesitindeki gibi... İnsanoğlu insana! damarını

yitirmiş... Bir büyük düşünürün ürperten çığlığını duyuyoruz. İnsan, insanın kurdudur!

İnsanın ve uygarlığın bu evrimi gerçekten de trajik bir boyut taşımaktadır. Üretim dev ölçülerde gerçekleşirken, bilimsel ve teknik alanda devrimler birbirini izlerken, yeryüzünde hala milyonlarca insan açlığa mahkum yaşamakta, hatta açlıktan ölümler bile olmaktadır. Yoksulluktan kaynaklanan salgın hastalıklar toplu ölümlere neden olmakta, sefalet sözlüğü hala güncelliğini korumaktadır.

Tekniğin ve teknolojinin gelişmişlik düzeyi ile çelişen bu insanlık sefaleti, trajik olduğu kadar insanın kendine yabancılaşmasının da çarpıcı bir göstergesidir.

Bu trajedi ve yabancılaşmanın üretim ilişkilerinden kaynaklandığı açıktır. Bu ilişkinin popularize adı sömürüdür, insanın insana kulluğudur. İşte, "İnsan tarih öncesini yaşıyor" derken tam da bu gerçeği dile getiriyoruz. Evet, insanoğlu, bugün tarih öncesinin anarşisini ve kaosunu yaşamaktadır. Bu öy-

lesine bir anarşidir ki, tüm toplumları a'dan z'ye biçimlendirilmekte, insani faaliyetlerin her türüne damgasını vurmaktadır. İşte etimiz, tırnağımız ve kanımız. Türkiye!., işte, soluğumuz, sesimiz kendi gerçeğimiz: Türkiye Madenciliği!... Yapısal olduğu kadar, ayrıntılarda da ilkelliğini, geri kalmışlığını sürdüren madenciliğimiz!... Cumhuriyet tarihinde de bocaladığımız, aşama yapamadığımız, yerli yerine oturtamadığımız, madenciliğimiz!... Bir zamanlar baştaçı ettiğimiz, bugün ise ondan kurtulmaya çalıştığımız Zonguldak!...

Uyumsuzluk, parçalanmışlık ve yabancılaşma!... Ülkemize, madenciliğimize ve kendimize!... Haksızlığa, zulme, işkenceye, sömürüye, madenciliğimizin ilkelliğine ve asıl önemlisi kendi ekonomik ve demokratik haklarımıza karşı duyarsızlık ve tepkisizlik...

Dünya nereye gidiyor? İnsanlık nereye? Bu düzen hep böyle mi gidecek? Bu trajediyi yaşamaya mahkum muyuz? Bu, bir kader mi? İnsanoğlu, bu sorunların doğru yanıtını verecek, bu uyumsuz, çelişkili ve anarşik yapıyı değiştirip dönüştürmesini bilecek; tarih öncesi çağı geride bırakacak gerçek anlamda tarihsel çağa geçme başarısını gösterecektir.

Bunun için önce, birer aydın olarak kendimizden yola çıkarak, ilk değişim ve dönüşümü kendi egomuzda gerçekleştireceğiz. Bunun için körelen insani algılama yeteneğimizi yeniden işlevsel kılmalı, öncelikle duyarlı bir varlık olmaya, yeni insan olmaya çalışmalıyız.

Değerli Arkadaşlarım,

Odamızın 33. Olağan Genel Kurulu değişen dünya ve Türkiye koşulları sonucu, yeni olarak adlandırılabilir bir döneme girildiği şu günlerde toplanmaktadır.

Bilindiği gibi Doğu Avrupa Ülkelerindeki çöküşe paralel olarak batı dünyası yeni arayışlara yönelmek durumunda kalmış ve "yeni dünya düzeni" olarak adlandırılan yeni bakış açıları üretilmeye başlanmıştır.

Dünyada soğuk savaşın sona erdiği, yeni ideolojik iklimlerin olduğu bir döneme rastlayan 20 Ekim seçimlerinin) sonuçları, Türkiye'de de benzer sonuçlara yol açmıştır. Denebilir ki, DYP-SHP Koalisyon hükümeti, gerek iç, gerekse de dış konjonktürün etkisi ile oluşturduğu program ve söylemi



ile, geniş toplum kesimleri açısından umut olarak ortaya çıkmıştır. İlerici, devrimci, demokrat kesimlerin bunca yıl mücadelesini verdikleri ILO ilkelerine uygun çalışma yasaları, sendikalaşma ve örgütlenme hakkı, YÖK'süz üniversite, söz ve ifade özgürlüğü, insan hakları gibi bir çok talep, yeni hükümetin programında yer alabilmiştir. Gerçekleşebilirlikleri bir yana bırakılsa, bütün bu taleplerin yetkili ağızlarca dile getirilişi, hükümet programlarında yer alışı bile, Türkiye'de yeni bir dönemin belirtileri olarak kabul edilmelidir.

Bir yandan yeni dönemin iç ve dış dinamiklerinin, öte yandan da 12 Eylül'ün henüz ayak sürüyen dinamiklerinin bileşkesi, yeni hükümetin rotasını belirleyecektir. Görüldüğü kadarıyla bu rota düz bir çizgi olamayacak, bol bol yalpalanmalara tanık olacağız. Bunun çeşitli örneklerini şimdiden görmekteyiz. İşte atamalar, işte erken emeklilik yasası, işte iş yasasındaki çelişkili ifadeler ve işte kamu kesimi çalışanlarına vaad edilen sendikalaşma hakkı. Özel-

likle bu sonucusu geçiştirileceğe benziyor. Anlaşıldığı kadarıyla Koalisyon Hükümeti, sözcüsü Sayın Akın Gönen'in deyimi ile bir "orta yol" bularak, memurlara verecekleri sendikalaşma hakkını, grev ve toplu sözleşme haklarından yoksun bırakarak, kuru sıkı atan bir silaha dönüştürecektir.

Gerekçesi de, her zamanki gibi, "Türkiye daha buna hazır değil.". Biz ekonomik-demokratik sorunlarımızın bir an önce sağlıklı bir çözüme kavuşturulmasını, yıllardan beri söylediğimiz gibi çağdaş ve uygar çözümün Grevli ve Toplu Sözleşmeli Sendikal Haklarımızın alınmasında yattığını biliyoruz ve bu doğrultuda mücadelemizi sürdüreceğiz.

Bizinkisi gibi demokratik meslek örgütlerine bu dönemde düşen görev ise bir yandan hükümetin vaatlerinin takipçisi olmak; diğer yandan uzmanlık alanımıza giren konularda yeni görüşler üretmek ve sağlıklı örgütlenmelere gitmektir.

Odamız özeline inildiğinde, yapılması gerekenlerin başında, sektörün içine düşürüldüğü durumdan kurtarılması için çaba harcanması gelmelidir.

Değerli Meslektaşlarım,

Sektörün giderek küçültülmesine dur demenin yolları artık bulunmalıdır. Bu küçülme her alan-



da kendini belirgin biçimde hissettirmektedir; Ve küçülme, yatırımlarda azalma ile başlamaktadır. Örneğin, 1984 yılı madencilik sektörü sabit sermaye yatırımları toplamı 100 kabul edilirse, sabit değerlerle, 1991 yılı sabit sermaye yatırımları 39,2 olmaktadır. Bunun basit ve açık anlatımı, Türkiye'de ANAP döneminde madencilik yatırımları mutlak anlamda yaklaşık 2,5 kat azalmıştır. Bu düşüşün tek nedeni kamu kesiminin, tüm diğer üretken sektörlerde olduğu gibi, yatırımdan vaz geçmesidir. Sonuçta, madencilik sektöründe, 1984 yılında yatırımların %92'sini gerçekleştiren kamu, 1991'de yatırımların ancak %63'üne sahip olabilmıştır. Bir başka anlamlı kıyaslama da, toplam sabit sermaye yatırımları içinde madencilik, 1991 yılı yatırımlarından ancak %2,1'lik pay alabilmiştir. Yani birilerinin dediği gibi kamunun boşalttığı alana özel kesim girmemiştir. Özel kesim de son yıllarda büyük oranda mermere rağbet etmiştir. Rakamların daha fazla düşük olmasının önde gelen nedeni, Türkiye'nin mermeri adeta yeniden keşfetmesidir.

Küçülme, üretimde de gözlemlenmektedir. Özellikle son yıllarda, bir çok kömür ve demir ocağının kapanması bunun en canlı örneğidir. Son on yılda, bir kaç maden di-

şında önemli bir üretim artışı olmamıştır.

Küçülme, aramada da görülmektedir. Örneğin, MTA 1980 - 1982 yıllarında bile kendisi için yılda 120 bin metre sondaj yapabilmişken, bu rakam 1991 yılında 6 bin metre düzeyine inmiştir. Düşünebiliyor musunuz, yılda 300 bin metre sondaj yapabilme kapasitesine sahip olan MTA, geçen yıl ancak 6194 metre sondaj yapmıştır.

Maden Yasası ve Maden Dairesine hiç girmeyelim isterseniz. Bunlar bizim kanayan yaralarımız ve belki de yüz karamız. O konuda söylenecek yeni bir şey yok. Yalnızca bir şeyi söylemeye izin veriniz, lütfen. Odamızda yaptığımız değişiklik ve onarımdan sonra, her türlü bilgi ve belge bir sistem içerisinde arşivlenmek üzere elden geçirilirken, 1958 yılındaki Genel Kurul için hazırlanan bir Rapor gözümüze ilişti. Rapor, o zamanki Yönetim Kurulumuzca hazırlanmış ve Maden Dairesi ile Maden Yasasını konu etmektedir ve ilk cümlesinden son cümlesine halen geçerli saptama ve öneriler içermektedir. Dilini, bugün kullanan Türkçeye dönüştürüp ilgili yerlere sunabiliriz. Bu hazindir ki, son 3-5 yılda bile çok şeyin değiştiği dünyada, biz, bu konuda 35 yılda, bir arpa boyu bile yol alamamışız. Türkiye'yi değiştirmek isteyenlere arz olunur.

Değerli Arkadaşlarım,

Sektör küçülüyor diyoruz, ama sayımız, tersine artıyor. Evet 11 Eylül 1980'de Türkiye'de yaklaşık 2000 maden mühendisi varken ve 6 fakülte ya da bölümde maden mühendisliği eğitimi yapılıyor; bugün ülkemizde yaklaşık 5000 maden mühendisi var ve 15 yerde maden mühendisliği eğitimi yapılmaktadır. Ve sonuçta, üyelerimiz arasındaki işsizlik oranı şimdilik %20 dolayında. Yeterli bir alt yapısı ve öğretim üyesi olmayan bu yeni bölümlerden yetişecek mühendis arkadaşlarımızın vebalini kim üstlenecektir? Türkiye, 20-25 yıl öncesinde yaşadığı özel yüksek okullar dramını n yeni bir versiyonunu sahneye koymaktadır.

Önümüzdeki dönemde, doğru dürüst bir maden yasası, taşra örgütleri olan her açıdan güçlü bir Madencilik Genel Müdürlüğü, fenni nezarete seçenек olarak her işletmede en az bir maden mühendisinin fiilen istihdamı, talebimiz olmalıdır. Yine önümüzdeki dönemde YÖK'ten bu dayanaksız kararlarını hesabı yasal yollardan mutlaka sorulmalıdır.

Önümüzdeki dönemde kaçınılmaz olarak yaşayacağımız bir başka tartışma da KİT'lerin durumudur. Özerkleştirilsin mi, özelleştirilsin mi, kapatılsın mı, tartışmaları bugünlerde olduğundan daha fazla olacaktır. KİT'lere, daha doğrusu bizleri dolaysız ilgilendirdiği kadarıyla madencilikte faaliyet gösteren KİT'lere nasıl bakılmalı? KİT'ler birilerinin yutturma ya çalıştığı gibi, her koşulda, kamu açıklarının ve dolayısıyla da enflasyonunu ve büyümemenin kaçınılmaz sorumluları mıdır; yoksa, başka birilerinin de yanılışığı gibi, kapitalizme ve sosyalizme seçenек olabilecek bir ekonomik yapı olarak devletçiliğin birer yapı taşları mıdır? Yoksa gerçekler bütün bunların dışında mıdır? Daha önemlisi, bunların özelleştirilmesi/özerkleştirilmesi tartışmalarında biz hangi açılar-

dan taraf olmalıyız?

Öncelikle şu hususu gözden kaçırmamak gerekir. Ekonomi bir bütündür. Ve, sermayenin uluslararasılaştığı bir dünyada; kökeni bilinmeyen yabancı sermayenin cirit attığı, kapitalist ekonomi yapısının her nefes alışta bile hissedildiği bir ülkede; ekonomideki ağırlığı giderek azalan 10-15 kuruluşun mülkiyetinin devlette olmasının kıymeti harbiyesi ne olabilir? Hukuk kurallarının hiçe sayıldığı, keyfiliğin kural olarak kabul edildiği yozlaşmış toplumlarda, olsa olsa, iktidarı elinde bulunduran güçlerin ekonomiye müdahaleleri için birer köprü ve iktidarlarını ayakta tutabilmek için de, amiyane deyimle, birer arpalık olabilir. Nitekim de, özellikle son 10-15 yılda iktidarlar KİT'lere bu gözle bakmışlardır. Ve KİT'ler açısından bugünkü durum kaçınılmaz olmuştur. Bugünkü durum derken şu kastediliyor: Yenilenemediği için eskimiş teknolojiler; varlık nedenleri dönemin siyasal iktidarları ile ilişkileri şu ya da bu olan yöneticiler ve bu kanallarla işe girebilmiş insanlar; KİT'lerin aleyhine işletilen mali politikalar ve bunun sonucu içine düşülen açmazlar; ve bütün bunların bileşkesi olarak da verimli olamayan işletmecilik. Madencilikte, buna bir de, gümrük duvarlarının ansızın indirilmesi sonucu ortaya çıkan, ithal ürünler ile rekabet edememek.

Ve bugün varılan noktada, tüm bu olumsuzluklara sanki kendiliğinden ulaşılmış gibi, KİT'ler birer günah keçileri olarak görülmekte, bunlardan nasıl kurtulunabileceği üzerinde tartışmalar yapılmaktadır. Bir zamanlar çok kullanılan bir deyim ile söyleyelim: Bunlar kökü dışarıda görüşlerdir. IMF ve Dünya Bankası mahreçli ideolojilerdir. IMF ve Dünya Bankası konuya çok farklı açılardan yaklaşmaktadırlar ve bu yaklaşımlarının gelişmekte olan ülkeler yararına olduğunu da kimse iddia edemez. Özelleştirme politikaları tüm dünya ülkelerine empoze edilirken, KİT'lerin rasyonel işletilip işletilmediğine bakılmamaktadır. Ayrıca, bir işletmenin rasyonel bir biçimde

işletilmesi, mülkiyetinin kime ait olduğuna değil, nasıl yönetildiğine bağlıdır. Yani sahibine değil yönetim anlayışına bakılmalıdır. KİT'lerin, gerçekten özerk bir yapıda ve iyi bir yönetimle bütçeye olumsuz etkileri şöyle dursun, olsa olsa olumlu etkileri olur. Bu gerçeklerin altını çizmemizde yarar vardır. Peki, madencilik sektöründeki KİT'lerin mülkiyetinin Devlette ya da özel kesimde olmasının bizler açısından önemi var mıdır? Bizim bakış açımız ne olmalıdır? Şu olmalıdır: Çalışanların ekonomik-demokratik haklarının korunabilmesi ve geliştirilebilmesi; çalışanların karar sürecine katılabilirlerinin kurumlaştırılması; doğal

Hükümetin de programa aldığı bu hedeflere bir an önce ulaşılmalıdır.

ikinci stratejik halka ise TTK'nın mali, teknik, teknolojik, yönetsel, her açıdan a'dan z'ye yeniden yapılanarak rasyonelleştirilmesidir.

Zonguldak'ta da belirttiğim gibi TTK'nın rasyonelleştirilme sürecinde bizler açısından önemli olan, yüz milyonlarca ton kömürün yer altında bırakılmasının önlenmesi, ülke ekonomisine kazandırılması ve bu süreç içinde de tüm çalışanların ekonomik demokratik haklarının korunması, kolanması



kaynakların çarçur edilmeden ve çağdaş teknolojilerle işletilmeleri; ve madencilüğümüzün uluslararası arenada güçsüz bırakılmaması. Yani bize göre KİT fobisinden de, KİT fetişizminden de sakınılmalıdır.

Zonguldak ve TTK özeline de bu bağlamda yaklaşıyoruz.2. Zonguldak Kurultayının öğleden sonraki oturumundaki konuşmamda da belirttiğim gibi, Zonguldak ve TTK'nın her biri için iki ayrı temel halka söz konusudur. Kısaca yineleyecek olursam; bunlardan biri, Zonguldak'ın kömüre dayalı tek boyutlu bir ekonomik ve toplumsal kimliğinden sıyrılması, çok yönlü kimliğe sahip olması gerektiğidir.

ve geliştirilmesidir. Maden Mühendisleri Odası bu konuda üzerine düşen görev ve sorumluluğu üstlenecektir.

Zonguldak konusu açılmışken, iki konuya izninizle değinmek istiyorum. Bunlardan birincisi, t& tie mal olmuş bir direniş. Zonguldak direnişinde, toplumun emekten yana olan kesimleri, üzerine düşen görevi büyük oranda yapmış, güzel bir dayanışma örneği göstermiştir. Zonguldak madenlerinin kapatılmayacağı yargısı meslektaşlarımız tarafından kamouyuna mal edilmiştir. Bu olaylara üyelerimizin de çeşitli biçimlerde aktif katkıları olmuştur. Ben burada, bu şanlı direnişe yazarak, çizerek,

düşünsel ürün üreterek, aynı ve nakdi yardım yaparak, yürüyüşe katılarak katkı koyan tüm meslektaşlarımıza teşekkür etmek istiyorum.

Zonguldak başlığı altında değinmek istediğim ikinci konu ne yazık ki öyle kıvanç, ya da keyif verici türden değil. Tersine düşündürücü umut kırıcı türden. Kimi arkadaşlarımız olaya tanık olmuşlar, kimileri de basından ya da diğer kanallardan öğrenmişlerdir. Ancak ben burada kısaca da olsa yine de değinmek istiyorum. Geçenlerde toplanan ve az önce de sözünü ettiğim Zonguldak Kurultayı'nda, çağrılı olduğum, programda yer almasına karşın, oturumu antidemokratik tavırlarla yöneten Devlet Bakanı Ömer Barutçu söz hakkı vermemiş; Zonguldak'taki bugünkü olumsuzlukların tek sorumlusu olarak maden mühendislerini göstermiş ve daha sonra da maden mühendislerine ve şahsıma aleni hakaret etmiştir. Gerçi olay anında protesto edilmiş ve daha sonra da ilgili yerlere duyurulmuştur. Ancak, benim burada asıl söylemek istediğim şey, demokratikleşmeyi Programının önde gelen bir maddesi olarak deklere eden bir hükümetin bir bakanının, demokrasinin alfabesi olan konuşma özgürlüğünü, bir meslek örgütüne, üstelik doğrudan taraf oldukları bir konuda çok görmesi; ve gerçekleri saptırarak saldırmaları gerçekten düşündürücüdür. Bu olay demokrasinin ağızlarına sakız edilmesi ile bir ülkeye gelmeyeceğini, bu konuda toplum olarak daha çok yol almamız gerektiğini göstermektedir. Kanımca, Koalisyon Hükümeti bu tür olayları önleyemez ise, inandırıcı olmaktan çıkacaktır.

Değerli Arkadaşlarım,

Konuşmamın başındaki dileklemi konuşmamın sonunda da yinelemek istiyorum. Yeni ufuklara açıldığımız, bu dönemden geçiyoruz. Bu dönemde birer aydın olarak, kendimizden yola çıkarak, ilk değişim ve dönüşümü kendi egomuzda gerçekleştirelim. İnsani algılama yeteneğimizi yeniden işlevsel kılarak, duyarlı olmaya çalışalım. Bu bağlamda öncelikle bizi doğrudan ilgi-

lendiren sorunlara duyarlı olalım. Ve unutmayalım ki sorunlarımızın çözümü bütünleşmemizden, sonuç alıcı tartışmalardan ve sağlıklı örgütlenmelerden geçecektir. Genel Kurulumuz bu sözünü ettiğimiz tartışmalarımız için bir platformdur. Bu fırsatı iyi değerlendirelim.

Saygılarımla...

*Genel Kurul'a gelen mesajların okunmasından sonra, gündem gereği; Bütçe, Dilek ve Öneriler komisyonları oluşturuldu.*

*Daha sonra Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu Raporları okunarak tartışmaya açıldı. Tartışmalardan sonra, 1990-1992 dönemi Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu oybirliği ile aklandı. <•"*

## ZONGULDAK'IN GELECEĞİ?

***"Zonguldak'ın Çok Yönlü Gelişimi" konulu, 2. Zonguldak Kurultayı'nda, Sayın Devlet Bakanı Ömer BARUTÇU'nun TTK'nın içine düşürüldüğü durumun gerçek sorumlularını adeta gizlemeyi amaçlayarak ve bu anlamda hedef saptırmaya yönelik tutum ve davranışlar içerisine girmesi ve mühendisleri suçlaması tepkiyle karşılandı***

***Suçlamaların yanısıra anti-demokratik tavırlarla ortamı da gerginleştiren Sayın Devlet Bakanı Ömer BARUTÇU'nun, Oda Başkanımız Sayın M. Fikret ÖZBİLGİN'in konuşma hakkını da gasp etmesi üzerine gelişen olayları gündemine alan 33. Olağan Genel Kurulumuz delegelerin önerileri doğrultusunda aşağıdaki metnin imzaya açılmasını kararlaştırdı.***

8 Şubat 1992 tarihinde Genei Maden işçileri Sendikası tarafından "Zonguldak'ın Çok Yönlü Gelişimi" konusu bir kurultay dı>zenlenmiştir.

TMMOB Maden Mühendisleri Odası böylesi önemli bir kurultaya katılmayı görev saymış ve "Havzanın Darboğazları, Nedenleri ve Çözüm önerileri" konulu bir bildiri sunmayı kararlaştırmıştır.

Bilindiği gibi siyasa) iktidar, seçim öncesi vaatler ve hükümet programıyla, örgütlü toplum ve meslek odalarını, katılımcı demokrasinin vazgeçilmez unsurları olarak tanımlamış, demokratikleşme, örgütlenme ve katılımcılık yolunda Önemli adımlar atılacağı beklentisi yaratmıştır.

Ancak kurultayın açılış oturumunda Devlet Bakanı Ömer Barutçu, Zonguldak'ın sorunlarını bir yana bırakıp havzanın içinde bulunduğu durumun faturasını teknik elemanlara çıkartarak, kurultayı Zonguldak'ın geleceğinin tartışıldığı bir platformdan, teknik elemanların suçlandığı bir platforma çekmiştir: Bununla da yetinmeyip, gerek kürsüde gerekse kuitsierdeki söz ve davranışlarıyla kurultaya 200.000 teknik eleman adına TMMOB ve Maden Mühendisleri Odasını temsilen katılan Oda Başkanına ve onun şahsında tüm teknik elemanlara hakaret etmiştir.

Zonguldak'ın geleceğinin görüşüldüğü böylesi önemli bir kurultayda; havza madenciliğinin güç koşullarında yüklendikleri sorumluluğun bilinci içinde, özveriyle çalışan eknik elemanlara yönelik her tür davranışları şiddetle kınıyoruz.

Genel Kurula ilerleyen saatlerde katılan TMMOB Başkanı, Teoman ALPTÜRK de bir konuşmayarak ülkemiz ve mühendis-mimarların sorunlarıyla hükümet nezdindeki girişimleri ve konulara yaklaşımları dile getirerek Genel Kurula başarılar diledi.

Komisyon Raporlarının tartışılması gündeminde, Bütçe Komisyonu'nun önerileri doğrultusunda aşağıdaki kararlar alındı.

- Oda'ya yeni kayıt yaptıranlardan kayıt ücreti alınmamasına,

- Oda üyelik aidatlarının 1992 yılı için 12.000.-TL'ye ve 1993 yılı için 18.000.-TL'ye,

- Kimlik yenileme ücretinin 20.000.-TL'ye ve

- 1992 yılı için ölüm ve maluliyet yardımının 1.000.000.-TL'ye çıkarılmasına karar verildi.

Dilek ve Öneriler Komisyonu'nun raporunun okunarak tartışıldığı gündemde, ağırlıkla 2. ZONGULDAK KURULTAYI sırasındaki olayları kınama yönlü bir metnin imzaya açılması ve toplanan imzaların Bakanlar Kurulu üyelerine ve TMMOB'ne üye tüm parlamenterlere bir dosya halinde gönderilmesi kararlaştırıldı. Ayrıca, YÖK'ün yeni maden mühendisliği bölümleri açılmasında kusurlu olduğu, bu yönde yargıya başvurulmasının seçilecek yeni Yönetim Kurulu'na görev olarak verilmesi oybirliği ile karara bağlandı.

Ayrıca yeni seçilecek Yönetim Kurulu'na taşınmaz alımı ve mevcut taşınmazlar üzerinde her türlü tasarrufla bulunabilme yetkisi ile gerektiğinde Vakıf kurma konularında yetki verilmesi kabul edildi.

Mesleki sorunlara ve Oda çalışmalarına ilişkin tartışmalardan sonra ise gündemin seçimler maddesine geçildi. Bu maddede Çağdaş Maden Mühendisleri Grubu Divana Oda ve TMMOB organları ile TMMOB Genel Kurulu'na katılacak delegelerin listelerini sunarken, Demokrat Maden Mühendisleri Grubu yalnızca

Oda ve TMMOB organlarına aday göstererek TMMOB Genel Kurulu'na katılacak delege listesi olarak Çağdaş Maden Mühendisleri Grubu'nun delege listesini aynen kabul ettiklerini Divana ilettikler.

23 Şubat 1992 günü yapılan seçimler sonucunda yeni görevlere başlayan Çağdaş Maden Mühendisleri Grubu'nun kadrosu şöyle oluşmuştur:

#### YÖNETİM KURULU

##### Asil Üyeler

- 1-AsımKUTLÜATA
- 2- Alpaslan ERTÜRK
- 3- Saffet DURAK
- 4-Bülent ŞENTÜRK
- 5-AliSafderİPLİKÇİOĞLU
- 6-M. Fehmi YILDIRIM
- 7-Ümit YAŞAR ÖNDER

##### Yedek Üyeler

- 1-Veyssel ÖZDEMİR
- 2-Muzaffer GÜR
- 3-Mustafa YALÇIN
- 4-Ahmet ÇAVDAR
- 5-Ali Rıza BELGİN
- 6- Mustafa EYÜBOĞLU
- 7- Halil DOĞAN

#### DENETLEME KURULU

##### Asil Üyeler

- 1-TuncerDEMİRÖZ
- 2- Tayyip ERİŞEN
- 3-Kazım GÜNGÖR

##### Yedek Üyeler

- 1 - Berna Fatma VATAN
- 2-Devrim ŞENTÜRK
- 3-Ercan ELEVLİ

## ODAMIZ YÖNETİM KURULU GÖREV DAĞILIMINI YAPTI

Odamız 33. Olağan Genel Kurulu sonucunda seçilen yeni Yönetim Kurulumuz yaptığı tik toplantısında aşağıdaki gibi görev dağılımı yaptı.

Başkan	: AsımKUTLÜATA
Başkan Yrd.	: Fehmi YILDIRIM
Yazman	: Alpaslan ERTÜRK
Sayman	: A.SafderİPLİKÇİOĞLU
Üye	: Saffet DURAK
Üye	: Ümit YaşarÖNDER
Üye	: Bülent ŞENTÜRK

#### ONUR KURULU

##### Asil Üyeler

- 1-ÖmerYENEL
- 2- Mehmet KAYADELEN
- 3-TevfikGÜYAGÜLER
- 4-SabriKARAHAN
- 5-Enver KARAÇAM

##### Yedek Üyeler

- 1-Tayfun ÖZUSLU
- 2-İsmail KIROĞLU
- 3- Samih ÖZGEN
- 4- Selahattin KUMKUMOĞLU
- 5- Sabahattin ÖZTAŞ

#### TMMOB YÖNETİM KURULU ADAYLARI

- 1-M. FikretÖZBİLGİN
- 2-Tayfun ÖZUSLU
- 3-Alpaslan ERTÜRK

#### TMMOB YÜKSEK ONUR KURULU ADAYI

- 1-Murat TURAN

#### TMMOB YÜKSEK DENETLEME KURULU ADAYI

- 1-Yusuf AYDIN

# ZONGULDAK ŞUBEMİZİN 32. OLAĞAN GENEL KURULU YAPILDI...

*Odamız Zonguldak Şubesi Olağan Genel Kurulu, 18 Ocak 1992 günü, seçimler ise 19 Ocak 1992 günü Zonguldak'ta yapıldı.*

*Açılışını Şube Başkanı En-  
ver KARAÇAM'ın ve Divan  
Başkanlığını da Cahit ÜL-  
KER'in yaptığı Genel Kurula;  
Zonguldak Belediye Başkanı,  
siyasi partilerden ve Sanayi  
Odası'ndan temsilciler konuk  
olarak katıldılar.*

*Genel Kurulun açılış bölü-  
münde, Oda Başkanımız M.  
Fikret ÖZBİLGİN; ağırlıklı  
Zonguldak Havzası'na, "TTK'ya  
ve teknik elemanların sendika-  
laşması konularına değinen,  
geçen iki yılın kısaca değeren-  
dirilmesini de içeren bir konuş-  
ma yaptı.*

*Konuşma metnini aşağıda  
sunuyoruz.*

Sayın Konuklar,

Değerli Meslektaşlarım,

Değerli Basın Mensupları,

Sözlerime başlarken, bugü-  
ne değin aramızdan ayrılan  
tüm meslektaşlarımı ve iş ka-  
zalarında yitirdiğimiz işçilerimi-  
zi saygı ile anıyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

Geçtiğimiz Genel Kuruldan  
bugüne değin madencilik sek-  
törüne bir göz attığımızda çok  
fazla bir şeyin değişmediğini,  
aksine yıllardır ihmal edilen ve

kaynak yaratma potansiyeli  
yüksek olan madenciliğimizin  
daha da geriye gittiğini, hatta  
madenciliğimizin son 10 yılda  
iyice gözden çıkarıldığını söyle-  
yebiliriz, işte sizlere bunun ka-  
nıtı iki rakam: madencilikteki  
kamu ve özel sektör sabit ser-  
maye yatırımları, sabit fiyatlar-  
la, 1984 yılı değerleri 100 kabul  
edildiğinde, endeks 1990 yılın-  
da 54 olmaktadır. Bir diğer an-  
latımla madencilik sektörü yatı-  
rımları yarıya indirilmiştir. Bu-  
gün ülkede birçok maden ocağı  
kapanma noktasındadır. Kısaca,  
ülkede yaşanan krizden  
madencilikte payını almıştır.  
Burada hepinizin yakından bil-  
diği örneklerle girmek istemiyorum.  
Sözü Zonguldak Havza-  
mıza getirmek istiyorum.

Saygıdeğer Meslektaşlarım,

İki yıl önce, 31. Olağan Ge-  
nel Kurulumuzda yine bu salo-  
numuzdaki konuşmamızda"....  
Havza... biz maden mühendis-  
leri için de ekmek teknesidir...  
bütün madencilerin ocağıdır...  
Havzamızın giderek tasfiye  
edilmesi... ocağımızın sönmeye  
demektir. Ocağımızın söndü-  
rülmesine karşı en büyük dire-  
niş.... maden işçilerinden gele-  
cektir. Dünya tarihi, maden  
emekçilerinin ocağını söndür-  
meye çalışan, ama sonunda  
kendi ocaklarının sönmüşüne ta-  
nık olan hükümetlerle dolu-  
dur..." demiş ve ardından bir yıl  
bile geçmeden patlayan grev

ve direniş ile ilgili olarak da; "...  
çok uzun bir ihtimal dahi olsa,  
ülkemizin üzerine çöken uğur-  
suz savaş gölgesi bile maden-  
cilerin direnişleriyle kovulabile-  
cektir." öngörüsünde bulun-  
muştuk.

Aradan geçen iki yıl içindeki  
gelişmeleri ve yaşanan olayla-  
rı, hepinizin hafızasında tazeli-  
ğini koruduğu için, sıralamaya  
gerek duymuyorum. Ama itiraf  
etmek gerekir ki, işin başında  
bütün bu öngörülerimizin mes-  
leğimize olan sevgimiz nede-  
niyle abartıldığından endişe et-  
miştik. Ancak, zaman geçince  
görüldü ki sözlerimiz hiç de  
abartılı değilmiş. Hatta, kimi si-  
yasi yorumcular "Zonguldak  
madencilerinin yürüyüşü Orta-  
doğudaki savaşı bile durdura-  
cak potansiyel bir güç taşıyor-  
du... barikat önünde yalnız bı-  
rakılmasalardı... işbaşındaki  
hükümet bu denli rahat olamaz-  
dı" diyebilecek kadar ileri gide-  
bilmişlerdi.

Değerli Arkadaşlarım,

Geçmiş dönemin ve özellik-  
le de geçen iki yılın değeren-  
dirmesini yapmak ve bundan  
sonra yapacaklarımız için bura-  
da toplanmış bulunuyoruz.

Bu değerlendirme için ge-  
çen dönemin başından iki alıntı  
daha yaparak sözlerimi sürdür-  
mek istiyorum. 31. Dönem Ge-  
nel Kurulu'nda"... gerçekleştiril-  
mesi güç gibi görünen pembe



ekonomi fantazilerinin, ileride daha boyutlu, daha rafine, daha hesaplı ve daha planlı bir biçimde gündeme getirilebileceği"ne değinmiş ve ayrıca, mücadele içinde, ocakların bir parçası olan biz maden mühendislerinin de işçilerin yanısında tavır alması gerektiğini vurgulamıştık. Ayrıca, bu tavır yeterince alabildiğimiz ölçüde, sendika] haklarımızın kazanılması mücadelesi için gereken olgunluğa varıp, varamadığımızın sınavından da geçmiş olacağımızı" da vurgulamıştım.

Şundan kesinlikle eminim ki, maden mühendisleri olarak biz bu sınavda başarı kazandık. Ancak, başarımızın derecesini tartışmanın pratik bir yararı yok. Geçtiğimiz dönemin olup bitenlerini düşünerek ileriye doğru bakalım. Ülkemizde bir siyasi iktidar değişikliği yaşadık. Bu iktidarın en ayırt edici özelliği seçim kampanyaları sırasında şimdiye değin görülmemiş ölçüde vaadlerde bulunması, pembe tablolar çizmesiydi. Bu vaadlerin yaşama geçirilme maliyetini, TL bazında onaltı haneli rakamlarla ifade ediyorlar.

TC'nin en vaadkar hükümeti niteliğindeki bu siyasi iktardan biz de nasibimizi aldık, hem de şu ya da bu statüde çalışan kamu çalışanı olmamız açısından, verilen sözlerin gerçekleşmesini beklemek ya beklemekten de öteye takip etmek, doğru bildiklerimizin yaşama geçmesi için örgütlülüğümüzü güçlendirerek mücadelesini vermek hakkımızdır.

Değerli Arkadaşlarım,

Zonguldak Taşkömürü Havzası bir KİT olan TTK ile özdeş-

leşmiştir. Yalnız bizlerin değil her aydınının da teslim edeceği gibi onlarca yıldır sürdürülen uygulamalardan sonra, kimi KİT'lerin kâr ediyor olması mucizedir. Dolayısıyla nedenleri araştırılmadan, bunların sorgulaması yapılmadan KİT'lere "zarar ediyor" önyargısı ile yaklaşılması en hafif nitelemeyle insafsızlıktır. Onlarca yıldır ucuz girdi üretimi ve "istihdam sorununun çözüme katkı" v.b. gibi misyonlar verilen ve siyasi iktidarların arpalığı olarak görülen KİT konusunda "DEVLET ARTIK CİDDİ BİR TAVIR TAKINMALIDIR". Cumhuriyet tarihinin ikinci on yılından bu yana sanayinin lokomotif olduğu halde, haksız yere ekonominin kamburu olarak nitelenen KİT'lere ve TTK'na bu genel perspektifinden bakılmalı ve EKONOMİNİN BÜTÜNÜ ZONGULDAK HAVZASINA OLAN BORCUNU YASAL FAİZİSİZLE BİRLİKTE ÖDEMELİDİR. Çeyrek yüzyılı aşan birikimlerle dağ gibi yığılan TTK'nın sorunları için kısa vadeli, günü birlik hiçbir çözüm yoktur. Alınacak palyatif önlemlerin bir önceki uyuşturucu dozunun etki süresini kısaltmaktan öte bir çare sağlamayacağı açıktır.

Değerli Arkadaşlarım,

20 Ekim seçimi öncesi ve sonrası oluşturulmaya çalışılan havaya, çizilmeye çalışılan pembe tablolara bakılırsa, Türkiye'de bir dönem açılıyor. Bu arada geçen onbir yılın kimi günahları ve ayıpları yavaş yavaş ortaya dökülüyor. Devletin en yüce katlarından zimnen de olsa destek görmüş olan işkence ve insan hakları ihlallerinin artık olmayacağını bizzat Sayın Başbakan söylüyor. Böylece bir yandan umut veriyor, öte yan-

dan da bu ayıpları bu suçları tescil etmiş oluyor. Ama bu suçları işleyenlerden hesap sorulmasını ise hiç gündeme getirmiyor. Ülkenin demokratikleşmesi gündeme getiriliyor. KİT'ler içinde benzer sözler söyleniyor, hükümet programlarına konuyor.

Yeni siyasi iktidarın "slogan düzeyinde de geliştirilmiş olsa da KİT'ler ve TTK için farklı yaklaşımı var. "Özerkleştirme". Yaklaşım oldukça demokratik ve cazip gibi görünüyor. İyi ama nasıl bir özerkleştirme? Özerkleştirme gibi cazip kararlar alınmadan önce TTK kendi uzmanlarınca bir masaya yatırılmalı, sağlıklı bir hasar tespiti yapılmalı ve ardından da nasıl iyileştirileceği katılımcı demokratik bir platformda tartışılmalıdır. Havza'da çalışan tüm kesimlerin, tüm kuruluşların aşığıdan yukarıya görüşleri alınarak çözüm aranmalı ve üretilmelidir. Bir TTK Genel Müdürünün bir siyasi parti ilçe başkanının direktiflerine mahkum edilmesine son verecek özerkleştirme modeline biz her zaman varız. Ancak, TTK'nın iyileştirilmesini vaadedenlere de şurası hatırlatılmalıdır ki, kurumu ayağa kaldırmanın tek alternatifi sivil katılımlarla, çalışanların söz ve karar sahibi olacağı yapılanmaların gerçekleştirilmesiyle üretilecektir.

Saygıdeğer Meslektaşlarım,

Değirmek istediğim bir diğer husus da ekonomik, demokratik sorunlarımızın-bir an önce sağlıklı bir çözüme kavuşturulması, yıllardan beri söylediğimiz gibi çağdaş ve uygar çözüm olan GREVLİ VE TOP-LU SÖZLEŞMELİ SENDİKAL HAKLARIMIZIN KAZANILMA-

Sl'nda yatmaktadır. Siyasi iktidar bu konuda da bugüne değin verilen mücadelelerin bir sonucu olarak vaadlerde bulunmuş ve hükümet "kamu görevlilerine sendikal hak ve özgürlüklerini tanıyacak gerekli yasal düzenlemeler..."in yapılacağını programına koymuştur. İyi ama nasıl bir sendikal hak? Bu soruyu açıklığa kavuşturacak herhangi bir açıklama halen duyulmuş değildir. Biz grevli ve toplu sözleşmeli bir sendikalaşma hakkını talep ediyor ve bu doğrultudaki mücadelemizi sürdüreceğimizi ilan ediyoruz.

Bu mücadele yalnızca bizlerin değil tüm mühendislerin mimarların ve diğer kamu çalışanlarının- örgütlü birlikteliğiyle sürdürülmelidir. Bu hedef doğrultusunda biz mühendisler mevcut TMMOB örgütlülüğünü en yararlı bir araç olarak kullanabileceğimiz ve aşağıdan yukarıya doğru gerçekleştirilecek demokratik bir modeli de yaratmamızı sağlayacak TMMOB İşyeri Temsilcileri'ni yaşama geçirmek zorundayız. Zaman yitirmeden bu yönde kimi adımların atılması gerekmektedir. Artık "acaba işçi sendikalarının bünyesinde mi örgütlenmeli, yoksa ayrı ayrı mühendis ya da memur sendikaları mı kurmalı? biçimindeki sorunlarla oyalanmanın zamanı yoktur. Yaşadığımız son iki yılın deneyimleri göstermiştir ki yalnız TTK'da çalışanların değil, tüm Zonguldak ilinin çıkarları bir bütünlük oluşturmakta ve bu bütünlük tehlikeye düştüğünde tüm bir il halkı birlik olabilmektedir. Sorunlar ve çözümler Zonguldak havzasının çalışanları için ortaktır, dolayısıyla kurtuluşumuz da ortak olacaktır.

Kanımız elit sendikalarda örgütlenmenin, ekonomik, demokratik haklarımızın kazanılması yönünde fazla bir yarar sağlamayacağı yönündedir. Bu vesileyle 32. Genel Kurulumuzu bir demokratik ittifak platformu olarak kabul ediyor ve iş kolumuzda örgütlü ve yetkili sendikaların da mühendislerin üye olmalarına karşı koymuş oldukları yasakları kaldırmalarını diliyorum.

Değerli Arkadaşlarım,

Maden Mühendisliği mesleğinin onurunun korunması ve işlerlik kazandırılması, çalıştığımız her alanda alınacak kararlara katılmasının her kademede yaratılması mücadelemizi sürdürmeliyiz. Çalıştığımız kurumların sektörün temel kuruluşlarından biri olduğuna hepimizin inanması gerekir ve bu yönde çabalar harcamalıyız. Ekonomik - demokratik ve mesleki sorunlarımızın çözümünde bu Genel Kurulu demokratik bir platform olarak en iyi şekilde kullanmalı, böylesi platformları her alanda yaratmalıyız.

Bu dilek ve duygularla Genel Kurula saygılarımı sunarım.

*Genel Kurulun açılışında Zonguldak Belediye Başkanı Yüksel AYKAÇ'ta bir konuşma yaparak, Zonguldak'ta yaşanan tasman olayına, belediyenin içinde bulunduğu duruma, KİT'ler üzerindeki siyasi partilerin tutumuna ve çözümler konusunda da demokratik katılımçı yapıların oluşturulmasına*

*değineren Genel Kurula başarılar diledi.*

*ANAP il başkanı Maden Mühendisi Enver A YGÜN ise yaptığı konuşmada Genel Kurula başarılar dileyerek, TTK yöneticilerinin Genel Kurula ilgisizliklerini eleştirdi.*

*Genel Kurulun dilek ve temeniler bölümünde söz alan üyelerimiz ise, TTK'nın önemi ve bugün düştüğü konuma değineren, TTK'nın bir an önce bu durumdan kurtarılmasının gereğini vurguladılar. Bu konuda bir çalışmanın başlatılması için gerekli platformların oluşturulması dilek ve temennisinde bulundular. Genel Kurula yönetim kadrolarında çalışanların ilgisizliğini de eleştiren maden mühendisleri, ekonomik sorunların çözümünde tek yolun grevli, toplu sözleşmeli sendikal hakkın kazanılması olduğunu belirterek, bu yönde çalışmaların yoğunlaştırılması dileğinde bulundular.*

*Genel Kurul divan başkanının kapanış konuşmasıyla son buldu ve yapılan seçimler sonucuda Yönetim Kurulu üyelik-, lehne Atilla YURDAŞEN, Abdurrahman BURKAY, Sertaç KURT, Nevzat ÜNLÜ ve Aydın KASAPOĞLU seçildiler.*

## ŞUBE YÖNETİM KURULU GÖREV DAĞILIMINI YAPTI

Yeni seçilen Şube Yönetim Kurulu, yaptığı ilk toplantısında aşağıdaki gibi görev dağılımı yapmıştır.

Başkan : Abdurrahman BURKAY  
Yazman Üye : Atilla YURDAŞEN  
Sayman Üye : Nevzat ÜNLÜ  
Üye : Sertaç KURT  
Üye : Aydın KASAPOĞLU

## 2. ZONGULDAK KURULTAYI DYP'NİN ŞOVUNA DÖNÜŞTÜ...

Genel Maden İşçileri Sendikası tarafından organize edilen ve 8 Şubat 1992 günü Zonguldak'ta toplanan Kurultay'ın açılış oturumunu Zonguldak DYP Milletvekili ve Devlet Bakanı Ömer Barutçu yönetti. Kurultayın açılış konuşmasını da Bakan Barutçu yaptı ve TTK yetkililerine seslenerek, "verimsiz ocakların elden çıkarılmasına, "TTK lojmanlarının, arazilerinin ve ihtiyaç fazlası binek otolarının elden çıkarılması" na, "israfın önlenmesi'ne ve "üretimin artırılmasına değindi ve ayrıca, "hiç göreve gelmeden ücret alan 3-4 bin kişi olduğu"nu ileri sürerek "Bunda vebal vardır. Gereğini yapınız. Maden mühendislerinin büyük bir bölümü ocağa girmiyor. Bu durumda üretimi nasıl arttıracaksınız? bu ayıbı derhal kapatmalısınız. 1957'yi hatırlıyorum; günde 14-15 saat ocağa giriyorlardı. Mühendisleri mutlak surette yeraltına sokacaksınız. " diyerek sözlerini sürdürdü.

Daha sonra, GMİS Genel Başkanı Ş. Denizler, Vali A. Karacan, TSO Başkanı Y. Haberal, RP Kütahya Milletvekili A. Derin, S.T.Bak. T. Köse, ETKBak. E. Faralvalı ve M. E- Bak. K. Toptan birer konuşma yaptılar.

Açılış oturumunu, süre yetersizliğini bahane ederek, anti demokratik tutum ve davranışlarla yöneten Bakan Barutçu, Ş. Denizler de dahil olmak üzere tüm konuşmacıların sözlerini kısıtladı. Belediye Başkanı Y. Aytaç bu tutumu protesto ederek salonu terk etti. Açılışta konuşma hakkımız bulunmasına, Barutçu'nun meslektaşlarımıza yönelttiği suçlamalar nedeniyle cevap hakkımız doğmuş olmasına ve Oda Başkanımız M.F. Özbilgin'in ikaz ve ısrarlarına karşın, Odamız'a söz hakkı verilmedi.

Son zamanlarda, hükümetin taşkömürü madencilik konusundaki sözcülüğünü üstlenen Bakan Barutçu, işçilerin ocağa girmeyişinin bir vardiyada, nezaretçilerin girmeyişinin bir haftada ve mühendislerin girmeyişinin bir ayda belli olacağını herhalde biliyordur. Ayrıca, kimi maden mühendislerinin ocağa bir yıl bile uğramasının gereği olmadığını da herhalde biliyordur. Ancak, ocağa sık sık girmesi gereken maden mühendislerinden bazılarının görevlerini savsaklamasının idarî takibat nedeni oluşturacağını ve bunun TTK Genel Müdürü'nün ya da giderek onun bağlı olduğu Bakan'ın sorumluluğu olduğunu ise Ömer Barutçu'nun mutlaka bilmesi gerekmektedir. Hal böyleyken, Barutçu'nun, akıl almaz ölçüde bir hiddetle, üretimi ve sonuç itibarıyla TTK'nın içinde bulunduğu bugünkü çıkmazı sözde "maden mühendislerinin ocağa girmemesi"yle bağdaştırmaya uğraşmasının gerçek nedeni anlaşılır gibi değildir.

Kurultay'ın açılış oturumundaki tutum, davranış, haksızlık ve üyelerimize yapılan saldırıları, öğleden sonra yapılan panelin açılışında söz alarak cevaplayan ve olayı protesto ederek paneldeki konuşmacı-

zı çektiğimizi ilan eden Başkanımız'a, Devlet Bakanı Barutçu'nun kuliste alenen hakaret etmesi ise Kurultay'da yaşanan en çirkin davranış oldu. Bu olay anında protesto edilerek basın açıklaması, imza kampanyası ve çeşitli yazışmalarla kamuoyu ile ilgi/elere bildirildi.

Barutçu'nun Kurultay'daki tutum ve davranışları düşündürücüdür. Bir diğer yandan da olup bitenler karşısında suskun kalan ve çirkin davranışları yayın organlarında kınamaktan dahi çekinen GMİS'in yönetici ve yayın sorumlularının tavırları da düşündürücüdür. Ayrıca, konunun uzmanı olan bir oda'nın protesto ederek çekildiği bir panele TMMOB'ne bağlı diğer iki ihtisas odasının (Şehir Plan. Müh. Od. ve Orman Müh. Od. ) hiçbirşey olmamış gibi katılması da BİRLİK adına son derece üzücüdür.

Yorumu noktalamadan önce değinilmesi kaçınılmaz önemli bir husus da Bakan Barutçu'nun, Başkanımız M. Fikret Özbilgin'in "... Sayın Bakanlar bugün bu mevkilerde olabilirler, ama yarın buldukları makamlarda olmayabilirler. Biz maden mühendisleri ve tüm diğer teknik elemanlar bu Havza'da hep olacağız." şeklindeki hatırlatmasını popülizm ve demagoji motifleriyle tahrif ederek, Zonguldak'ın bilmemkaç göbek yerlisi olduğundan söz etmesidir. Bir kere daha tekrarlıyoruz: önemli olan, alt tarafı 1,5 yüzyıl yaşındaki ülkenin en yeni kentinde yerli veya gurbetçi olma sorunu değildir; önemli olan, sırtını belirli bir siyasi güce dayayanların (bakan, müsteşar, milletvekili, genel müdür, vs. her ne olursa, olsun) gelip geçici olduğu, bizim ise taşkömürü bitene kadar Havza'da ilelebet söz ve karar sahibi olduğumuz ve olacağımızdır.

**Saygılarımızla.**

MADENCİLİK BÜLTENİ

2. Zonguldak Kurultay'ında Oda Başkanımız M. Fikret Özbilgin'in; yukarıda anlatılan suçlamalara, anti-demokratik tutum ve davranışlara ve engellemelere karşın yaptığı konuşmayı aşağıda yayımlıyoruz.

Sayın Başkan,  
Sayın Bakanlar  
Sayın Konuklar,  
Saygıdeğer Maden Emekçileri,  
Sevgili Zonguldaklılar,  
Basınımızın Değerli Temsilcileri,

Bugün sabah bir açılış oturumu izledik ve çok üzüldük. Bu açılış oturumunu yöneten Sayın Bakan, Odamıza, söz hakkımız olmasına karşın söz vermemiştir. Sorun bununla da kalmamış katılımcı demokrasi adı altında pembe tablolar çizen siyasi iktidarın bu Sayın Bakan ve daha sonra konuşan Millî Eğitim Bakanımız yaptıkları konuşmalarda Maden Mühendisleri'nin ocak-



miye müdahalesinin özel bir biçimidir. Bu özel biçim ise devlet "işletmeciliği" olarak belirmektedir. Bunu, devletin ekonomiye dolaylı değil, doğrudan müdahalesi olarak da değerlendirmek mümkündür. O halde devletçiliği, devletin ekonomiye müdahalesinin özel biçimi olan devlet işletmeciliğini de kapsayan bir ekonomi politikası olarak tanımlayabiliriz. Bu doğrudan müdahale kimi zaman devletleştirmeler biçiminde de olabilmektedir. Tıpkı Zonguldak'ta 30'lu yılların sonlarında yaşandığı gibi...

Devlet işletmeciliğinin mahiyeti nedir? Bu, son derece önemli bir sorundur ve yaklaşık yarım yüzyıldır biz aydınlarda önemli yanılsamalar yaratmıştır. Sanki devletçilik, bir ekonomi politikası değil de kapitalizme ve sosyalizme alternatif bir üçüncü yol olarak algılanmıştır. Bu, tam anlamıyla bir yanılsamadır. O halde bu işletmelerin mahiyeti nedir?

Devlet işletmeciliği, kapitalist sistemde devletin ekonomiye doğrudan müdahalesidir. Bu işletmelerde yaratılan değerın bölüşümü can alıcı bir sorundur. Bu işletmelerde yaratılan artık değerın iktidara egemen olan sınıflarca tasarrufu pek de doğrudan değildir. Bu, daha çok, dolaylı ve bir dizi karmaşık süreçlerden geçerek gerçekleşen bir tasarruf, bir el koymadır. İşte bu nedenle de devletçilik, ya da devlet işletmeciliği, sanki kapitalist sistemden ayrı bir ekonomik sisteme ilişkin gerçeklermiş gibi tezahür eder...

Oysa gerçek şudur: Devletçilik, Türkiye'de kapitalizmin oluşması ve yeşermesinde bir dinamik, olmuştur. Kabaca 1930 - 40 döneminde uygulanan devletçilik ekonomi politikasıyla sermaye birikimi büyük ivme kazanmış ve boyutlanmıştır. Devletçiliğin ve devlet işletmelerinin işlevsel mahiyeti bundan ibarettir. Günümüzde bu işletmelerin, bizzatı büyük sermaye tarafından hedef alınması, Türkiye ekonomisinin kamburu olarak nitelenmesi ilginçtir. Sermaye birikiminin tarihsel temel dinamiği olan devlet işletmeleri, bugün bu çevrelerce ekonominin ters bir dinamiği olarak nitelenmekte, ölüm fermanları yazılmaktadır.

Devletçilik ekonomi politikası 50'li yıllara doğru terk edildi ama, devlet işletmeciliği önemini korudu ve hatta süreç içinde sayısal olarak da arttı. Artık yaşaması gereken, doğrudan devlet kapitalizmi idi ve 50'li yıllarla birlikte bu sürece girildi. Ne var ki, devlet işletmeleri - zaman zaman ekonomik işlevlerine ağır basan siyasal kurum olma özellikleriyle - kuruluşlarından günümüze, temel işlevlerini sürdürerek sermaye birikiminin gelişmesinde önemli birer araç oldular.

Devletçiliğin bir ekonomi politikası olarak temel alındığı ve uygulandığı 30'lu yıllarda, bu politikanın gerçeklik kazandığı sektörlerin başında madencilik yer almıştır. Türkiye madenciliği bu dönemde büyük atılımlar yapmış, Zonguldak da bu dönemde toplulaştırılmış, devletleştirilmiş ve tek merkezli bir işletmeye dönüştürülmüştür. Bugün ise KİT'ler, - özellikle de TTK, yani Zonguldak - siyasal iktidarlara birer köstek birer ters dinamik olarak nitelendirilmektedir. Büyük holdingler, kendi doğuş ve gelişmelerinin itici gücü olan, sermaye

birikimlerinin dinamosu olan KİT'leri Türkiye ekonomisinin kamburu olarak görmekte, KİT'lerden kurtulmak istemektedirler. Peki, bu tasfiyenin faturası kime çıkarılacaktır? İşte can alıcı sorun budur!.. Bu tasfiyenin bedelini büyük sermaye ödemelidir. Dahası, bu bedeli ödemek zorundadırlar!... Ara, geçici ve nihai çözümler ne olursa olsun, bu fatura KİT'lerin tarihsel sahiplerince ödenmelidir!... Çünkü KİT'ler onlara mirastır!...

Şu aşamada, Zonguldak ve TTK için belirleyebildiğimiz stratejik iki temel halka şudur: Birinci halka Zonguldak için, ikinci halka ise TTK içindir...

Zonguldak kent ölçeğinde, dahası il ölçeğinde, tek boyutluluktan hızla kurtulmalıdır. Zonguldak'ın tek yönlü, kömüre dayalı ekonomik ve toplumsal kimliği, bir geçiş sürecinin ardından çok yönlü bir kimliğe dönüştürülmelidir. Hiç kuşkusuz bu dönüşüm, makro düzeyde ekonomi politikalar ve siyasal tercihler gerektirir. Bizim açımızdan temel sorun, öncelikle çalışanların, emekçi kesimlerin ekonomik ve demokratik haklarının bu dönüşüm sürecinde korunması, kollanması ve geliştirilmesidir.

İkinci stratejik temel halka, TTK'nın ekonomik, mali, teknik, teknolojik, yönetsel, her açıdan a'dan z'ye yeniden yapılanarak rasyonelleştirilmesidir. Hiç kuşkusuz bu dönüşümün gerçekleşebilmesi için stratejik yönelimler gündeme gelebilecektir. Örneğin, verimsiz bir çalışma ünitesinin kapatılarak, yatırım ve cari harcamaların daha verimli alanlara kaydırılması gibi... ya da yatırımların dönemsel olarak belirli bölgelere yoğunlaştırılması gibi... İşçi alımının, ivedi yeraltı ihtiyaçları dışında kesin kayıtlarla durdurulması gibi... Ayak içi üretimle, diğer ocaklardaki diğer madencilik faaliyetleri arasındaki teknolojik uçurumların giderilmesi gibi... Kısa süreli bir geçiş dönemi için sarma boylarının üç m'ye indirilerek, vardiya sayısının dörde çıkarılması gibi... TTK'nın hiyerarşik yapısında ve yönetim tarzında köklü bir dönüşümle tüm kesimleri yönetimde söz ve karar sahibi kılabacak bir biçimde çalışan tüm kesimlerin kitle ve sınıf sendikacılığı temelinde oluşturacakları örgütlenmelerin ve Amasra'dan Armutçuk'a, Devrek'den Merkez'e kadar halkın öz örgütüne dönüştürülmüş yerel yönetimlerin yani Belediyelerin, Odalar'ın, Barolar'ın, Derneklerin içinde bulunduğu düzenlemelerin meşrulaştırılması gibi...

TTK'nın rasyonelleştirilme sürecinde bizler açısından önemli olan, yüz milyonlarca ton kömürün yerak.> da bırakılmasının önlenmesi, ülke ekonomisine kazandırılması ve bu süreç içinde de tüm çalışanların ekonomik, demokratik haklarının korunması, kollanması ve geliştirilmesidir.

Sayın Konuklar,  
Değerli İzleyiciler,

Zonguldak Havzası'nın iyileştirilmesinde, rasyonelleştirilmesinde bizler üzerimize düşen görevi yapacağız. Maden mühendislerinin ocaklara girmemesi gibi bir suçlamayı şiddetle reddediyoruz. Maden mühendisleri ocaklara girmektedirler ve bunu Havza'da kanıtlamışlardır.

Şimdi biraz geriye giderek bir anımsama yapalım. 1970'lerin başlarında bir Sayın Bakan geliyor Zonguldak'a. Maden mühendisleriyle bir toplantı düzenleniyor. Bu toplantıda dönemin Sayın Bakanının söylediği şu: "Ne üretiyorsunuz ki ne istiyorsunuz. Sizden üretim istiyorum". Sanki üretim düşüklüğünün, Havza'nın içinde bulunduğu durumun sorumlusu ve suçlusu kurumda çalışan maden mühendisleriymiş gibi konuşuyor. Aradan geçti 22 yıl. Yine bir Sayın Bakan geliyor aynı şeyleri söylüyor. Bu şunu gösteriyor.-Biz hala 22 - 23 yıl gerideyiz. Hiçbir gelişme yok, anlayış aynı anlayış, değişen bir şey yok.

Biz Havza'da çalışan maden mühendisleri olarak, Zonguldak Havzası'nın içine düşürüldüğü durumun, olumsuzlukların sorumlusu değiliz. Havza'nın içine düşürüldüğü durumun sorumluları işçisinden mühendisine Havza çalışanları değildir. ZONGULDAK HAVZASININ İÇİNE DÜŞÜRÜLDÜĞÜ DURUMUN TEK SORUMLUSU BUGÜNE DEĞİN KİT'LERİ VE BU KURUMLARIMIZI SİYASİ ARPALIK OLARAK GÖREN SİYASİ İKTİDARLARDIR.

Sorun çözümlenmek isteniyorsa, Havza çalışanlarını söz ve karar sahibi yapacak yapılanmalar ivedilikle meşrulaştırılmalıdır.

Maden Mühendisleri Odası ve Havzada çalışan tüm mühendisler, gerek Zonguldak'm çok yönlü kimlik arayışında, gerekse de TTK'nın rasyonelleştirilmesi çabalarında üzerine düşen görevi ve sorumluluğu üstlenecektir; bundan hiç kimsenin kuşkusu olmasın.

Sözlerimi bitirirken açılış oturumundaki anti demokratik tutum ve davranışları ve bizlere yapılan suçlamaları protesto ediyor ve demokratik her platformda tartışmaya hazır olduğumuzu belirterek paneldeki temsilcimizi çekiyoruz.

2. Zonguldak Kurultayını gerçekleştiren Genel Maden İşçileri Sendikası'nı ve emeği,geçenleri kutluyor ve sizleri saygıyla selamlıyorum.

## MÜHENDİSLERİN SUÇLANMASI HEDEF SAPTIRMAKTIR...

Zonguldak Şubemiz'in 2. Zonguldak Kurultayı'nda yaşananlara, Bakan BABUTÇÜ'nun hedef saptırmaya yönelik konuşmalarına ve anti demokratik tavırlarına karşı 11 Şubat 1992 günü yaptığı açıklama aşağıdadır.

**8 Şubat 1992 tarihinde Genel Maden İşçileri Sendikası tarafından "Zonguldak'm Çok Yönlü Gelişimi" konutu bir kurultay düzenlenmiştir.**

**Odamız GMİS'nin daveti üzerine böylesi önemli bir kurultaya katılmayı bir görev saymış ve "Havzanın Darboğazları, Nedenleri ve Çözüm Önerileri" konulu bir bildiri sunmayı kararlaştırmıştır.**

**Ancak, kurultay daha başlangıçta Devlet Bakanı Sayın Ömer Barutçu'nun ve Milli Eğitim Bakanı Sayın Koksal Toptan'ın konuşmadan ite Zonguldak'm geleceğinin tartışıldığı bir platformdan teknik elemanların suçlandığı bir platforma çekilmiştir.**

**Sayın, Bakanlar konuşmaları ile Havzanın bugün içinde bulunduğu açmazın faturasını teknik elemanlara kesmişlerdir.**

**Bu yetmiyormuş gibi kurultayda GMİS'in davetlisi ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği ile Maden Mühendisleri Odası'nın temsilcisi olarak bulunan Oda Başkanımız'a. taleplere ve kurultayın düzenleyicisi olan GMİS yöneticilerinin ısrarına rağmen, Devlet Bakanı Sayın Ömer Barutçu tarafından söz hakkı verilmemiştir.**

**Türkiye'de 200.000 mühendis ve mimarın bağlı bulunduğu bir örgütün temsilcisine davet edilmesine rağmen söz hakkı verilmemesine zaman darlığı gerekçe gösterilemez.**

**Kaldı ki kurultay açılışı teknik elemanların suçlandığı bir aşamaya geldiğinde Oda Başkanımız'ın söz hakkı ile birlikte cevap hakkı da doğmuştur.**

**Oturumu Yöneten Devlet Bakanı Sayın Ömer Barutçu, söz ve cevap hakkı vermemek gibi antidemokratik bir tavır sergilemenin ötesinde, gerek kürsüdeki konuşması gerekse kulisllerdeki söz ve davranışları ile Oda Başkanımız'ave onun şahsında tüm teknik elemanlara hakaret etmiştir.**

**Bunun üzerine Oda Yönetim Kurulumuz toplanmış ve bu olumsuzlukları kınamak amacıyla kurultaydan çekilme kararı almış ve durum Oda Başkanımız tarafından kurultayda dile getirilmiştir.**

**Zonguldak kömür havzasının ciddi sorunları vardır. Bu sorunların çözümü bilimsel ve akılcı yönetim anlayışından geçmektedir.**

**Yıllarca siyasi iktidarların çıkarları doğrultusunda yönetilen kömür havzasının bu aşamayagelmesinde, başta siyasi iktidarlar olmak üzere havza ite ilintili her kesimin payı ve sorumluluğu vardır.**

**Bu gerçek çarpıtılarak mühendislerin hedef olarak gösterilmesi bir yanılgıdır, hedef saptırmaktır.**

**Bilinmelidir ki biz hiçbir zaman görevini yapmayan ne teknik elemanların ne işçinin, ne yöneticinin savunucusu olmadık, olmayacağız-**

**Anayasal birer kuruluş olan meslek odalarına ve mühendislere yönelik suçlama ve davranışları kınıyor, protesto ediyoruz.**

TMMOB M.M.O. Zonguldak Şubesi Yönetim Kurul»

# DEVLET BAKANI BARUTÇU HÜKÜMETİN DEMOKRATİKLEŞME VE KATILIMCILIK PROGRAMINI KATLETTİ...

YÖNETİM KURULUMUZ DEVLET BAKANI ÖMER BARUTÇU'NUN ZONGULDAK KURULTAYINDA SERGİLEMİŞ OLDUĞU ANTI-DEMOKRATİK TUTUM VE DAVRANIŞLARINA TAVİZ VERİLMEMESİNİ VE BU TÜR OLAYLARIN BİR DAHA YAŞANMAMASINI TBMM BAŞKANI HÜSAMETTİN CİNDORUK, BAŞBAKAN SÜLAYMAN DEMİREL VE DEVLET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI ERDAL İNÖNÜ'DEN TALEPETTİ.

*TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu, 8 Şubat 1992 tarihinde toplanan Zonguldak Kurultayı'nın açılış oturumunu yöneten Devlet Bakanı Ömer BARUTÇU'nun söz kısıtlayıcı anti-demokratik tavırlarını, maden mühendislerini ocaklara girmeyen kişiler olarak suçlamasını, maden mühendislerini Zonguldak'ın içine düşürüldüğü durumun tek sorumlusu olarak göstermesini protesto etti ve buna benzer olumsuzluklara taviz verilmemesini TBMM Başkanı Hüsamettin CİNDORUK, Başbakan Süleyman DEMİREL ve Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Erdal İNÖNÜ'den talep etti.*

*TMMOB Maden Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu adına 15 Şubat 1992 tarihinde Oda Başkanı M. Fikret ÖZBİLGİN'in imzası ile gönderilen mektubun metni aşağıdadır.*

"Hükümetiniz tarafından hayata geçirilmeye çalışıldığı bizzat zat-ı alinizce sayısız kez ifade edilen "DEMOKRATİKLEŞME" programı ve bunun bütünleyicileri olan katılımcılığı ve örgütlü toplumu oluşturma yönlü girişimleriniz ne denli umut verici ise, yakın çevrenizin tam tersi izlenimler vermesi de o denli umut kırıcı gelişmeler olarak izlenmektedir.

Bunun talihsiz bir örneğine, 8 Şubat 1992 tarihinde Zonguldak'ta toplanan "2. Zonguldak Kurultayı'na katılanlar yakından tanık olmuşlardır. Genel Maden İşçileri Sendikası tarafından düzenle-

nen ve madencilikle bütünleşmiş kentimiz Zonguldak'ın geleceğinin tartışıldığı Kurultayda mühendisler Sayın BARUTÇU ve Sayın TOPTAN tarafından hiç de hak etmedikleri biçimde, Zonguldak'ın bugünkü durumunun adeta tek sorumluları gibi gösterilerek "ocağa inmeyen asalak kişiler olarak" nitelendirilmiş; ve soruna kendilerince çözüm de bulunarak Zonguldaklılara "hepsini ocağa soka-cağız" vaadinde bulunulmuştur.

Talihsizlik bu kadarı ile kalsaydı, olup biteni konuya hakim olmama ya da yanlış bilgilendirme ile açıklamak mümkün olabilecekti. Ancak, böylesi bir Kurultayda elbette söyleyecek sözü bulunan maden mühendislerinin tek örgütü olan Odamıza; programda olmasına, yanıt hakkı doğmasına ve düzenleyenlerin ısrarına karşın oturumu yöneten Sayın BARUTÇU'nun konuşma hakkı vermemesi; ve dahası, gelişmeleri proteste etme hakkını kullanarak öğleden sonraki panelden çekilen Odamız Başkanı'na yine Sayın BARUTÇU'nun aleni hakareti, gerçekten düşündürücüdür.

Bu gelişmeler camiamızda üzüntü ve infiale yol açarken; Demokrasinin, yalnızca hitabeti süsleyen bir sözcük olarak kalmaması, bir yaşam biçimi olarak özümsemesi, görevi ve yetkileri ne olursa olsun herkesin buna özen göstermesi gerektiğini bir kez daha göstermiştir.

Dün, tüm olumsuzluklara karşın ülkesine, balıkına, madencilığe ve yarınlara karşı üstlendiği sorumluluğun gereğini gözardı etmeyen Odamız, demokratikleşme sürecine girdiğimiz bugünlerde de üstüne düşeni yapacaktır. Sizin de bu süreci olumsuz yönde etkileyecek talihsizliklere taviz vermeyeceğinize inancımızı korumak istiyoruz.

Saygılarımızla,

M. Fikret ÖZBİLGİN  
TMMOB Maden Mühendisleri  
Odası Yönetim Kurulu Adına  
Başkan

# KAYA MÜHENDİSLİĞİNDE YENİLMELERİN TESBİTİ VE ÖNLENMESİ SEMPOZYUMU

Uluslararası Kaya Mekaniği Derneği'nin (ISRM) faaliyetleri içerisinde yer alan uluslararası bir sempozyum 5-7 Nisan 1993 tarihleri arasında İstanbul Sheraton otelinde toplanacaktır.

ISRM'nın bir üyesi olan Türk Ulusal Kaya Mekaniği Demeği (TUKMD) sözkonusu sempozyum ile ilgili çalışmalarını ISRM adına yürütmekle görevlendirilmiştir. TUKMD başta olmak üzere, sempozyumun organizasyon aşamasında yer alan kuruluşlar arasında Japon Kaya Mekaniği Grubu ve TMMOB Maden Mühendisleri Odası yer almaktadırlar. Ayrıca, 18 değişik ülkeden, konularında uzman olan, 20 bilim adamının katılımıyla bir Organizasyon Kurulu oluşturulmuştur.

Değişik alanlarda çalışan mühendisleri ve kaya mekaniği konusunda araştırmalar yapan dünya çapında bilim adamlarını bir araya getirmek ve ana tema olan "Kaya ile ilgili mühendislik çalışmaları içinde yenilme olaylarının değerlendirilmesi ve engellenmesi" konusunda bir tartışma ortamı yaratmak sempozyumun esas amacı olarak belirlenmiştir.

Benzeri bilimsel faaliyetlerde olduğu gibi, bu sempozyumda da, kaya mekaniği alanında yapılan bilimsel çalışmalar sonucu ortaya konan yeni teoriler ve bu teorilerin günümüz teknolojik imkanları ile birleştirilerek pratik uygulama alanlarında karşılaşılan sorunların aşılmasında kullarımları sunulup tartışılacaktır. Sempozyumun ana teması altında tartışılması arzulanan konular şunlardır:

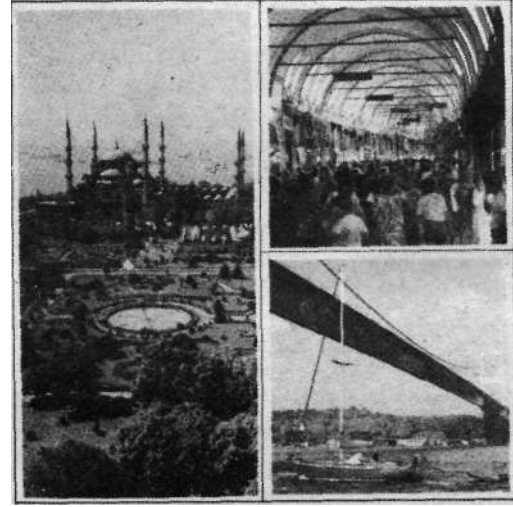
- Yenilme olayları ve mekanizması,
  - model çalışmaları
  - yerüstü yapıları (şev, temel, baraj, vb.)
  - yeraltı açıklıklar
- Teorik yaklaşımlar
  - birim deformasyon yerleşmesi
  - kırılma mekaniği
  - anıza mekaniği
  - plastisite ve visko - plastisite teorileri
- Matematiksel yaklaşımlar
  - sonlu eleman yöntemi
  - sınır elemanı yöntemi
  - diğer yöntemler
- Durum çalışmaları
  - şevler ve açık ocak işletmeleri
  - temeller
  - barajlar
  - tüneller
  - yeraltı boşlukları
  - yeraltı madenciliği

Bilimsel toplantılar dışında, sempozyum sonrası, madencilik ve inşaat alanlarında çalışmalar yapılan

**BULLETIN 2  
CALL FOR PAPERS**

INTERNATIONAL SYMPOSIUM

ASSESSMENT AND PREVENTION OF  
FAILURE PHENOMENA  
IN ROCK ENGINEERING



A REGIONAL SYMPOSIUM  
OF THE INTERNATIONAL SOCIETY  
FOR ROCK MECHANICS



APRIL 5-7, 1993  
ISTANBUL, TURKEY

bazı bölgelere geziler düşünülmektedir. Bu program içerisinde Kapadokya'ya da bir gezi yapılacaktır.

Sempozyumun resmi dili İngilizce'dir. Sempozyuma bildiri ile katılmak isteyenler için özetlerin gönderilmesi işlemi 31 Ocak 1992'de sona ererken, yapılan müracaatlara 15 Nisan 1992 tarihine kadar cevap verilecek ve gerekli bilgiler gönderilecektir. Bildirilerin son teslim tarihi 30 Eylül 1992'dir.

Sempozyum ile ilgili daha geniş bilgi almak için yazışma adresi:

Prof.Dr. A. Günhan Paşamehmetoğlu  
ODTÜ Maden Mühendisliği Bölümü, ANKARA

Tel (4)223 7100/2654

Telex 4271 od tk tr

Fax (4) 286 86 30



# K İ T F O B İ S İ

tb> Prof.Dr. Sinan SÖNMEZ

Gazi Üniversitesi Maliye Bölümü Öğretim Üyesi

Seksenli yıllarda KİT'ler aleyhine başlatılan kampanya doruk noktasına ulaşmıştır. Gerek seçim öncesinde gerekse sonrasında, ekonomideki dengesizliklerin ve enflasyonun baş sorumlusunun KİT'ler olduğu resmi ve gayri resmi ağızlardan ilan edilmiş ve belirli ölçüde kamuoyu da yönlendirilerek ideolojik propagandada önemli bir mesafe katedilmiş bulunmaktadır. Önerilen çözüm ise basit ve baştan çıkarıcıdır. KİT'ler tasfiye edilmelidir. Bu doğrultuda bazı işletmelerin kapatılması, bazılarının ise özelleştirilmesi önerilmektedir. Böylece enflasyon yavaşlayacak, özelleştirilen işletmeler yüksek verimlilikle çalışacak, kapatılan verimsiz işletmeler ekonomiye yük olmaktan çıkacağı için makro düzeyde ekonomi sağlıklı bir yapıya kavuşacaktır.

Kanımızca bu tür değerlendirmeler bilinçli ve de bilinçsiz olarak ana sorunsalı bir kenara bırakmaktadır. Ana sorunsalseksenli yılların başlarından itibaren uygulamaya konulan ve 12 Eylül rejimi altında yoğunluğu ve yaygınlığı artan politikalar. Bu bağlamda da öncelikle tartışılması gerekli olan konular; kamu ve KİT açıklarının siyasal iktidarların yönlendirdiği kaynak dağıtım mekanizmalarına bağımlılığı, özel mülkiyetin KİT verimliliğini artıracağı savının geçerliliği ve 12 Eylül darbesinden sonra olağanüstü koşullarda sermaye birikimini hızlandıran büyük özel işletmelerin ülkemizdeki üretim kapasitesine kalıcı bir katkıda bulunmayarak ihracata yönelik bir sınai yapıyı oluşturmadığı ve devletin bu yönde bir düzenlemeye gitmediğidir. Burada iki noktaya değinmek istiyoruz: Birincisi, devletin bütünüyle soyut bir yarık olmadığı, devlet işletmelerinin de "görünmez bir el" tarafından değil iktisat politikalarına yön verenlerin çizdikleri çerçeve içinde yönetilmeleridir. İkinci nokta ise, büyük sermayenin görüşlerini temsil eden TÜSİAD'ın ikibinli yıllara Türkiye'yi halen uluslararası piyasalarda rekabet gücüne sahip olduğu ileri sürülen tekstil, konfeksiyon, deri, cam gibi dallarla taşımayı amaçladığını açık seçik yayınlarında ortaya koymasındır. Bu üretim dallarının uluslararası planda tıkanıklıklarla karşılaşmasının yanı sıra, TÜSİAD'ın imalat sanayiine, özellikle mikroelektronik gibi öncü sanayilere hiç atıf yapmaması, teknolojik ilerlemeyi dikkate almaması da, moda deyişle büyük sermayenin "vizyon"unu ortaya koymaktadır.

Seksenli yıllarda uygulanan modelin ana eksenlerinden bir tanesi de, devletin dolaysız ve dolaylı müdahaleler ile kaynak dağıtımını imalat sanayiinin aleyhine, hizmetler sektörünün lehine düzenlenmesidir. Bu çerçevede imalat sektöründe yoğunlaşmış olan KİT'lerin motivasyonunu bile ortadan kaldırmıştır. Bunun anlamı, daha özelleştirmenin hukuksal çerçevesi bile çizilmeden KİT'lerin tasfiyesinin fiilen başlatılmasıdır. Nitekim KİT'ler teknolojik donanımlarını yenileyecek kaynaklar-

dan yoksun bırakılmış, bu nedenle de eski teknolojiyle üretim yapmaya devam etmişlerdir. KİT'lerin Merkez Bankası'ndan aldıkları dolaysız kredilerin kesilmesi, bütçeden yapılan transferlerden aldıkları payın giderek küçülmesi (1980: %44,3; 1989: %8,0) sonucunda iç ve dış mali piyasalardan yüksek faiz karşılığında kısa vadeli borçlanmalarına yol açmış, TL'nin de giderek hızlı biçimde değer yitirmesi sonucu olarak borçları tırmamıştır. Bu gelişmeler KİT'leri bir sorun yumağına dönüştürmüş ve finansal darboğazı aşmak için fiyat artışlarından başka bir yol bırakılmamıştır, imalat sektörünün aleyhine olan gelişme bizzat DPT'nin verdiği rakamlarda net bir biçimde görülmektedir. Toplam sabit sermaye yatırımları içinde imalat sektörünün payı cari fiyatlarla 1980'de %34,7 iken, 1990'da %17.5 olarak gerçekleşmiştir. Kamu sabit sermaye yatırımlarında imalat sektörünün payı aynı zaman kesitinde %34.3 ve %4.5'tir. Üstelik kamu yatırımları için de KİT paylarının giderek küçüldüğü gözlenmektedir. 1980'de %60 dolayında olan payın 1991'de yarı yarıya düşmesi beklenmektedir. Buna karşın büyük özel sermayeyi destekleme yönünde yatırımlarda birinci sıraya yükselen haberleşme - ulaşım gibi sektörler kaynağın bütçe fonları aracılığıyla aktarılmaktadır (1).

KİT'lerin özelleştirilmesiyle işletmelerdeki verimliliğin artacağı ve makro düzeyde rekabetin sağlanmasıyla ekonomik performansın yükseleceği savı ise teorik dayanaktan yoksun olduğu gibi, uygulamada da bilimsel olarak kanıtlanamamıştır. Her ne kadar yenimuhafazakâr akım sürekli olarak özel mülkiyetin verimliliği artıracağı savını gündemde tutmaya çalışsa da, bırakınız teorik tutarsızlığı, uluslararası planda yapılan karşılaştırmalı incelemeler somut, güvenilir sonuçlar vermemiştir (2). Kaldı ki, oligopolcü veya tekelci yapıların var olduğu bir dünyada KİT mülkiyetinin el değiştirmesiyle verimliliğin nasıl artacağı da merak konusudur!

KİT'lerin ekonomik ve finansal sorunlarının kaynakları seksenli yılların başlarında uygulamaya konulan modelde aranmalıdır. Ama sorun mülkiyet yapısı ile değil, yönetim anlayışı ile ilgilidir. Gerek teorik yaklaşımlar, gerekse birçok başarılı uygulama bunu kanıtlamaktadır. KİT'lerin yeniden yapılandırılması, işlevsel bir makro plan çerçevesinde ve sanayileşme stratejisine bağlı olarak gerçekleştirilmelidir. Siyasal rejimini hiçbir biçimde onaylamadığımız, ama seksenli yıllarda ege-men siyasal çevrelerin ve özel sektörün önde gelen temsilcilerini öykündüğü G. Kore'de bile çözümün yalnızca özelleştirme ve tasfiye yöntemiyle aranmadığı ve ciddi bir KİT reformu yapıldığı gözlenmektedir.

(1) Oyan Oğuz, Aydın Ali Rıza "Türkiye'de Maliye ve Fon Politikaları", Adım Yay., Ekim 1981, Ankara.

(2) Sönmez Sinan. "KİTlerde Verimlilik Sorunu ve Özelleştirme" 1. Verimlilik Kongresi, 27-29 Kasım 1981, MPM Yay. No: 454, s: 568-581.

# KÖMÜR ÜRETİMİ VE PAZARLAMASINDA MESLEKİ BİRLİK

\*» i. Bayram Doğan  
1976/2449

Ülkemizdeki kömür işletmelerinin birçoğu, kamusu ve özeliyle birlikte, gün geçtikçe ağırlaşan/koşullar altında ve daralan imkânlarla sorunlarını çözmeye çabılıyor. SSCB gibi bir potansiyel rakip karşısında, ülkemizin kömür işletmeciliğini korumayı hedefleyerek, bir süper ülke ile mevcut ticari ilişkilerimizin zedelenmesi ya da döviz kaynaklarımızın zayıflaması gibi bir ikileme yüz yüze geliyoruz ki her ikisini de düşünmek bile yanlış.

Sektörümüzde görülen bu olumsuz tablo, biz maden mühendisleri ile diğer ilgili mühendislik dallarını da olumsuz yönde etkiliyor. Ne yapılabilir, acaba, şu sağlanabilir mi? TMMOB'ne bağlı ihtisas Odalarının da desteği sağlanarak gerçekleştirilecek ve değişik sektörlerdeki risk-ciro-kâr ve zaman ilişkilerini kıyasen inceleyip sonuçlandırarak ortak bir araştırmanın yardımıyla, kömür işletmeciliğinin diğerlerine göre üstünlüğü sergilenebilir ve girişimciler için ilgi ve çekim odağı haline getirilebilir mi? Bu bir başlangıç olabilir mi?

Elektrik, akaryakıt ve özellikle de insan enerjisinin son

derece hoyratça kullanıldığı ve ayrıca, finans, pazarlama ve yönetim tekniklerinin de yine son derece olumsuzca uygulandığı madencilik sektöründe, çareler tükenmiş olmasa gerek. Ancak, ithal kömür konusuyla ilgili yorum ve itirazların hemen hemen hepsi de kısa vadeli hedeflere yönelmiş durumda. Uzun vadeli tahlillerin sektörümüze de ithal edilmesi doğrultusunda, bu yazının bir başlangıç oluşturmasını dileyerek konuya giriyoruz.

Bir mal veya hizmeti üretme riskine, pazarlama kaygısına kapılmadan, katlanabilecek kaç tür girişim alanı sayılabilir? Batı ekonomilerinde, girişimciler, pazarlama sorunu olmayan üretim alanlarını adeta mikroskopta arıyorlar. Oysa ki ülkemizde yılın altı ayı her zaman satılabilecek ve kolaylıkla nakite dönüştürülebilecek bir meta var: kömür. Alternatifleri de var; ancak, algılanması en kolay olanı kömür. Üret, havalar soğuyunca kesinlikle satılır.

80'li yılların başındaki yanlış yapılanmalarla bu güne kadar gelindi. Kazan ve soba imalatı ve inşaat sektörü ile ilgili birçok yanlış yapılanma ortaya çıktı; sosyoekonomik koşullar da tabloya eklenince, kömür son on yılın keyfini çıkardı. Peki, kömüre sahip

olanlar ne yaptı; bu on yıllık birikimi nasıl kullandı? Devlet bu konuda ne yaptı; ne gibi önlemler aldı ve konuyu nasıl yönlendirdi?

Tüketici, her zamanki gibi, bir mal veya hizmeti talep ederken dikkatsiz. Tüccar, bayi, pazarlamacı ve nakliyeciler konuyu şöyle değerlendirdi; kâr var; yılın altı ayı içinde kârlı bir iş.

Kâr nedir? Bir mal veya hizmetin satış fiyatından işletme giderlerini ve vergiyi düşerseniz; gerisi kâr. Kâr: al-sat, altı ay satılmaz diye hiç düşünme; elinde kalmaz. Bu bir kâr anlayışı. Oysa ki kâr, riske atılan bir girişimcinin yıllık risk-ciro-kâr üçlüsü ile ifade edilir ve sadece altı ay için değil, bir yıl için de değil, bir ömür ve hatta bir kuşak için değerlendirilir.

Turizm sektöründe de, aynı kömür örneğinde olduğu gibi, sezonluk değerlendirmeler yapılmaktadır. Nisan fiyatları ile Haziran fiyatlarının her iki örnekte de yarı yarıya değiştiğini tesbit etmek mümkündür. Zihniyet şudur: eğer bir mal veya hizmetin talebi varsa, değerlendireceksin; kazanırsın... Nereye kadar? O noktadaki boşluk sürünceye kadar. Ancak, unutulmamalıdır ki bu türden boşluklar, zamanla vakuma dönüşerek, girişimcileri adeta emer ve bir gün gelir, kendilerini rekabet ortamında bulurlar.

Batıda, bir sistem mükemmel çalışınca hayret edilir; nedeni araştırılır ve idamesi için tedbirler aranır, bulunur ve uygulanır. Bu tür çabalar, sistem olumlu bir şekilde çalıştığı için, gerekli kaynaklarla da

desteklenir ve sonuç alınır. Oysa ki bizler, bir sistem durunca veya aksayınca hayret ediyor ve şaşırıyoruz. Ancak, o noktadan sonra artık bir şey de yapamıyoruz. Çünkü, arıza, aksama ve durma gibi pürüzler ani birer olgu değil; bir yavaşlama ile geliyor ve tırmanıyor. Sonuç, tıkanıklığın hangi aşamada farkedilebileceğine bağımlı; ancak, gereken tedbirleri, batılılara göre genellikle daha dar imkânlarla arıyoruz. Ve çoğunlukla da bu döngü kurduğumuz sistem ortadan kalkıncaya kadar devam ediyor.

1979'dan bu yana, kömür üretim ve pazarlamasından kimler geldi, kimler geçti? Turizm ve başka iş alanlarında da öyle. İnsan yaşıyor ve gelecek nesillere de birşeyler bırakmak istiyor. Bu istek insanın doğal yapısında var.

Çevremize bir bakalım; belirli bir işkolunda istikrarlı faaliyet gösteren kaç girişimci görebiliriz? Geriye baktığımız zaman birçok olumsuz örneklerle karşılaşılıyor; yükseliyorlar ve kendileri, yakınları ve ülke için birşey ortaya koymadan yok oluyorlar. İş olsun da her ne olursa olsun; 3-10 yıl için bir iş, daha sora bir iş; hükümetler ile başlayan ve çoğu kez de hükümetlerin ömürlerinden daha kısa süren işler ile uğraşılıyor. Oysa ki sermaye de plan, program ister ve bir hata ile el altından kaçır, gider. Eğer, ülkemizin kömür madencileri;

- kül içeriğini %10'un altına çekmiş;

- kömürü elekten verip tane boyu ile ilgili standartlara

uymuş;

- artık tozları zenginleştirmiş veya briketlemeyle tekrar ekonomiye kazandırmış;

- çevre kirliliği konusunda hassasiyet göstererek kükürt içeriğini %1'e kadar indirmeyi başarmış;

- kömürün en verimli bir şekilde yakılmasıyla ilgili olarak ısı izolasyonuna uygun kazan ve tesisat imalatı ile yerel kömürlerin değerlendirilmesine uygun sistemlerin geliştirilmesi gibi konular üzerine kafa yormuş veya daha kısa bir deyişle kendi ürettikleri ve pazarladıkları bir metanın kullanılacağı ortamın koşullarını düzenleme yönünde teknik anlamda bir mücadele vermiş; olsalardı ve bütün bunlara rağmen doğal gaz veya ithal kömüre yenik düşselerdi, bu konuda artık söylenecek bir şey yoktu. ANÇAK O ZAMAN ÇÖZÜM DOĞAL GAZDIR VEYA İTHAL KÖMÜRDÜR. Bu duruma hiç kimse itiraz edemez. Konu da işte tam burada düğümleniyor. Kömür üretici ve pazarlamacıları, tesisatçı ve inşaatçıların taleplerini lâıyıyla karşılayabilme doğrultusunda, hangi mesleki örgütlenmeler içinde ne gibi mücadeleler verdi ki doğal gaz veya ithal kömür yerel kömürlerimize alternatif oldu?! Soruna bu cepheden bakılınca, çok bariz olarak görülüyor ki yapılması gereken çok iş var.

Eğer, SSCB'nden Bandırma Limanı'na ve ordan da Balıkesir'e veya Soma Havzası'na 60-70 km'lik bir mesafeye kadar kCal bazında daha ucuz kömür getirilebiliyorsa, bu üreticilerin sorunudur.

Eğer, Sivas veya Amasya'nın yerel kömürleri dururken, yine aynı bazda hiçbir mantıklı açıklaması mümkün olmayan bir üretim-tüketim ilişkisi içinde, İstanbul'da alıcı bulamayan Trakya Havzası'nın linyitleri bu yörelerde, aradaki 100 km'lik karayolu nakliyesinin maliyet şartına rağmen, kullanılıyorsa, bu da pazarlamacıların sorunudur. Kısacası, daha yapacak çok iş var.

Gerek üretim, gerekse pazarlama alanları nda, teknik ve mali güç açısından, bireysel gayretleriyle bir yerlere gelebilmiş başarılı arkadaşlarımız var. Bugünün başarılı arkadaşlarına sesleniyoruz: sizleri alkışlıyoruz; ancak, başarınızın nereye kadar süreceği hususunda kaygılıyız. Ya sesimizi çıkarmadan bu mesleğin tükenişini seyredeceğiz; ya da yerli üretici ve pazarlamacılar olarak, güçlerimizi birleştirip yukarıda anılan konularda daha az riske girerek, gerekli çalışmalarını geliştirdiğimiz fonlarla destekleyip kendimiz, bölgemiz ve ülkemiz adına birşeyler yapacağız.

Ülke kömürlerine göre kazan dizayn etmeye uğraşan, yerel kömürlerin niteliklerine uygun soba ve ateş tuğlası imal etmek için çaba gösteren ve tesisat projelerinin bölge ısı ortalamaları dikkate alınarak yapılması için ısrar eden birçok teknik elemanın son on yıldır yürüttüğü mücadeleyle oluşmuş bir birikim var. Bu birikimin heba olmayacağı ve ülke sorunlarına ciddi olarak eğilen Meslek Odaları'nın yerli kömür üreticilerine en büyük desteği sağlayacağı hususunda umutlu ve inançlıyız.

# Madencilikteki Müzmin Kargaşa 38 Yaşında

Ä) Kadri Yersel  
Maden Yüksek Mühendisi

Ulusal gelir ve dışsatımda maden paylarının sürekli olarak düşük kalması, ülkemizin önemli bir sorunudur. Bu olgu, madenciliğimizde 38. yılını sürdüren kaostan kaynaklanıyor. Bu sorunun çözümü, kargaşanın nedenlerini bilmeye ve madenciliğin ekonomisal temellerini iyi tanımaya bağlıdır. Bunları kısaca şöyle özetleyebiliriz:

— Ciddi madencilik, anamal kaybı ve umulan kârın uzun vadede oluşması rizikolarını göze alarak yapılan büyük yatırımların ve teknoloji ağırlıklı araştırmaların alanıdır.

— Üretilen cevherin ticaret değeri; bulunacak yeni kaynakların, yeni teknolojik gelişmelerin, ulusal ve uluslararası piyasaların etkisi ile büyük oynamalar gösterir. Bu oynaklığın yıkıcılığından korunmak için güçlü sermaye, yüksek kâr marjı, hızlı amortisman ve sürekli Devlet desteği ile bilgi ve beceri gereklidir.

— Devletle yapılacak maden hakkı sözleşmelerinin, girişimlere sağlam ticari değerler kazandıracak ölçülerde güvenilir olmaları zorunludur.

Bu ilkeleri ve kamu çıkarlarını koruyacak yöntemleri içeren yönetim düzeni ve bunları etkinlikle uygulayacak örgüt kurulmadan, iç ve dış anamalcıların büyük yatırımları geniş çapta katılmalarını beklemek ve, çapulcu madenciliği önlemek bir hayaldir. 38 yıllık bekleyiş bunu kanıtlamıyor mu? Piyasa krizine düşen madencileri desteklemek üzere onların cebinden oluşturulan fonların, başka alanlara kaydırılması, yöneticilerimizin bu bilinçten yoksun olduklarının işareti değil mi?

Çözümün ilk adımı, bu yönetim kargaşasına nasıl düşüldüğünü bilmektir. Bu nedenle konuya kaos öncesinden gireceğiz.

Cumhuriyet Devleti, kuruluşunun ilk gününden başlayarak Osmanlı ÜMMETİNİ, TÜRK ULUS'u düzeyine çıkarmaya, savaş yaralarını sarmaya, alt yapı yıkıntılarını onarmaya tüm gücünü harcadı. Ulusal anamal birikimi de, rizikolu madenciliğe geniş yatırımlar yapacak düzeye çıkamamıştı.

Bu yüzden ancak 1935 yılında madenciliğe girilebildi. Devlet kendi gücüyle kurumlar oluşturup büyük yatırımlara yöneldi. Ama, gerçek madenciliğin temellerini atan bu çok yararlı atımların arasında bir de yanlış yaptı. Özel sektörün giri-

şim alanını gereksiz yere bir çok daraltmıştı.

1950 yılında oluşan yeni iktidar, bu darlığı açmakla yetinmedi. 1954 yılında 6309 sayılı yasayla, çok önemli 3 yanlış içeren köktenci bir değişim yaparak 38. yılına giren kaosu başlattı. Birinci yanlış, maden hakkı vereceği müteahhitten Ehliyet ve Yetenek koşullarının aranmamasıdır. İkincisi, madenciler arası sınır ilişkilerini, sabit noktalara bağlanmış ölçekli kroki teknik yönteminden, beyan ve tanıklık gibi kaynak hukuk esasına çevirmesidir. Üçüncüsü de, Devletçi atılım döneminde gücü ve etkisi en alt düzeye indirgenmiş olan yönetim Örgütünü, bu değişikliğin getirdiği muazzam görev yüküne karşın güçsüz halinde bırakması olmuştur.

Düzenin tüm dengeleri birden çöktüğü için, yönetim kaos oluşumunu önleyemedi. 31 yıl süren bu dönem 1985 yılında 3213 sayılı yasayla aşılmağa istendi. Ama, başarısız oldu. 4 yıl sonra bunun da büyük çaplı onarımı zorunlu oldu. Devlet bürokrasisi bir taslak hazırladı. Bilim ve madenci çevrelerinde bu taslak üzerinde 1990 baharında yapılan incelemelerde; kaosu durdurmak şöyle dursun, yanlışlar havuzuna meslek bağınazlığı ile bürokrasinin daha da ağırlaştırılarak katıldığı anlaşıldı.

Yasa, ister onanizm isterse yenilensin, başta açıkladığımız ilkeleri içermeyen hiçbir düzelenme, bu ağır sorunu çözemez. Bu ereğe varabilmek için ayrıca şu hususların da dikkate alınması zorunludur:

1- Madenler kamununun, envanteri bilinmeyen kayıp malla-

rıdırlar. Bunların bulunup değerlendirilmeleri görevi Devlettir. Devlet bu görevini yurttaşlara da yaptırabilir. Bu takdirde, Ehliyet ve Yetenek sahibi olan herkesin, bu görev ihalesine katılma hakkı vardır. Maden Hakkı işte budur.

2- Başarısız maden aramalarında, nasıl Devlet masrafları yükümleniyorsa, onun yerini alan madenci de aynı yükümlülük altındadır. Ancak, bulacağından yararlanmak hakkı üzerinde hiçbir kuşkuya yer verilmemelidir.

3- Kayıp malların bulunması kamusal bir kazançtır. Bu nedenle Devlet, hem arama görevlisine destek vermek hem de, bulunacak kaynakların potansiyel değerlerini meydana çıkarmakla ve çapulcu vurgulardan korunması için yakından ve sürekli olarak izlemekle yükümlüdür. Ve, bunu sağlayacak güçte örgüt kurmak sorumluluğu altındadır.

4- Madenci bulacağı kaynaktan kâr sağlamak amacıyla yatırım yapar. Onu bulduktan sonra, elinden alınamayacağına güvenmelidir. Kamusal yararın gelişebilmesi de bu güvencin, banka kredilerine dayanarak olabilecek kadar sağlam görülmesine bağlıdır.

5- Maden Hakkı sözleşmelerinin taraflarından biri Devlet, öteki yurttaştır. Sözleşmeyi uygulayacak yöneticiler, kamu haklarını korurken Devlet ağırlığını değil, hukukun gereklerini kullanmalıdırlar. Bu nedenle, hakkın özüne ilişkin ihtilafların çözümü de yargı ve Devlettten bağımsız teknik heyetlerce sağlanmalıdır.

6- Madenciler arasındaki sınırsal ilişkilerin hukuksal dayanakları, herkese kapalı tutulan

harita koordinat hesaplarının araziye aktarılması yöntemi yerine, 1/25.000 ölçekli haritalarda kesinliği tartışmasız sabit noktalarla sağlanacak, ölçekli krokilere aktarılmalıdır.

Bunlar vazgeçilmez öğelerin bir bölümüdür. Tümünü gazete sütunlarında açıklamak olanaksızdır.

Madencilik düzenlemelerinde bugüne kadar yapılan birçok başarısız denemelerin tümü, politikacılarla onlara bağımlı bürokratlar tarafından yapılmıştır. Yakın zamana kadar tartışılan taslak da- öyledir. Bundan sonraki dönemde de anlatılan yöntem izlenirse; başarısızlık kervanına bir yenisinin daha ekleneceği kesindir.

Sonuç

Başarılı olacak bir Maden Yasası düzenleyebilmek için, başta bilim kurumlarımız olmak üzere serbest madenci kesiminden, serbest hukuk ve teknik bilgilerimizden, politika-ya bağımlı olmayan eski bürokratlardan, deneyimli madencilerden oluşturulacak geniş bir komisyonun sürekli ve görevli çalıştırılması zorunludur. Bu çalışma uzun sürebilir ama, doğruya ulaşma şansı vardır.

Devlet bürokrasisi, bugüne kadar bu konuda sağısıcıyla solucusuyla, hiç ama hiç başarılı olamamıştır. Bunun kanıtı olan 38 yıla başkalarını da katmayalım derim.

## SERBEST ÇALIŞAN TÜM ÜYELERİMİZE DUYURULUR

### MADEN MÜHENDİSLİĞİ HİZMETLERİ İÇİN 01.01.1992 - 30.06.1992 DÖNEMİ ASGARİ ÜCRET TARİFELERİ ODAMIZ'CA AŞAĞIDAKİ GİBİ BELİRLENMİŞTİR

HİZMET	
FENNİ NEZARET HİZMETİ (Bir Ocak için)	
Açık İşletme	500.000.- TL/AY
Yeraltı İşletmesi	700.000.- TL/AY
SÜREKLİ MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ	
a. Büro mühendisliği	2.000.000.- TL/AY
b.Şantiye-Açık İşletme, Sondaj Mühendisliği	2.750.000.- TUAY
c. Yeraltı İşletme Mühendisliği	3.500.000.- TL/AY
DÜŞÜNSEL (İŞTİŞARİ) HİZMET	
a. Sözlü Olarak Sunulması	400.000.- TL
b. Rapor Halinde Sunulması	750.000.- TL
GEÇİCİ HİZMET (KEŞİF HİZMETİ)	
a. Hizmetin İlk Günü	500.000.- TL
b. Sonraki Her Gün için	250.000.- TL
DANIŞMANLIK (MÜŞAVİRLİK) HİZMETİ	1.500.000.- U/AY
PROJE HİZMETLERİ	
a. Arama Faaliyet Raporu	500.000.- TL
b.Ön İşletme Projesi	3.000.000.- TL
c. Ön İşletme Faaliyet Raporu	750.000.- TL
d. İşletme Projesi	7.000.000.- TL
e.Terk, Orman izni, Patlayıcı madde Kapasite raporu, kamulaştırma vb. rapor düzenlenmesi	500.000.- TL
f.Fizibilite Projesi	

TopUffli Yalının Manmn binde Hsl (%0.2)

Bu tablodaki hizmetlerin karşılıklarında KDV dahil değildir.

Çalışmalar silasında giderler yol. yemek, konaklama, haritalama, kimyasal analizler vb işverene aittir.

# KİM BU KIZCAĞIZ?

Tayfun Özusu  
1971/1672

Yılın hiçbir gününü boş bırakmayarak belirli bir aziz veya azizenin adına adanmış yortularla kutlayan Katolik Cemaati, Aralık'ın 4'ünü de madencilerin piri olan Santa Barbara'ya tahsis etmiş. Uzun bir süreden beri, ülkemizin metropollerini ile belli başlı maden işletme merkezlerinde, Odamız'ın organizasyonu ile kutlanan Dünya Madencilik Günü'nün kökeni ve eweliyatı da anılan yortudan kaynaklanıyor. Bu geleneğin ülkemizde nasıl ve ne zaman benimsendiği konusu ise değişik yorumlara açık; örneğin, merhum ağabeyimiz A. Reşit Gencer'in aktardığına göre," ... İlk Zonguldak'taki mektep açıldığı vakit, gelen profesörlerin çoğu Belçika'dan geldiği için, bu Hocalar Türkiye'ye bu adeti sokmuşlar.." ve ondan sonra 4 Aralık, Madencilik Günü olarak bizde de kutlanmaya başlamış. Rivayet muhtelif, ama kesin olan tek şey kökü oldukça dışarıda olan bir geleneğe sahip olmamız; zira, Osmanlı Arşivleri'nin belgelediği gibi, yüzyıllar önce "Memaliki Şahane"nin arazisindeki çeşitli madenleri çıkartan ve işleyen "kürreci taifesi"nin büyük bir çoğunluğu Devletli Hünkâr'ın "reaya kullan" idi. Anadolu ve Rumeli'nin tek mil reaya taifesi ise son derece dini bütün Ortodoks Ehli olarak, kendilerince de kâfir addedilen Katoliklerin geleneklerine zerrece itibar etmezlerdi. Öte yandan, Belçika'lı profesörlerden çok daha önce, işçisi, şefporyo-

nu ve patronları ile birlikte Hırvat Madencilerinin Zonguldak'a ayak bastığı ve bu insanların, mezhep kavgalarını bugün halâ sürdürecektir kadar dini bütün Katolikler olduğu da keza dikkate alındığında, 4 Aralık kutlamalarının ülkemize Hırvatistan'dan ithal edilmiş olması ihtimalinin pek zayıf olmadığı görülebilecektir. Nereden, nasıl ve ne zaman geldiği bir yana, ama St. Barbara'nın kim olduğu ile niçin madencilerin piri olduğu yönündeki sorulara cevap aramaya çıktığımız zaman, Vatikan'da yazılan resmî tarih ile yetinmek zorunda kalıyoruz.

Vaktiyle, Roma imparatorluğunun Bitinya Vilayeti'nin merkezi olan Nicomedia'da (yani, bugünkü izmit'te) yaşayan Dioscorius adında soylu ve varlıklı bir bürokratin Barbara adlı bir kızı varmış. O zamanlar yabancı, azınlık ve Roma sınırlarının dışında kalan herkes bu adla çağırıldığı için, bir kodamanın kızına niye bu adın verildiği de meçhul; diyelim ki Barbara adı izmit'te dönemin modasıymış. Bu kızın özel eğitimi için tutulan iki öğretmenin birisi — zamanın en illegal öğretisi olan Hristiyanlık gibi kökü dışarıda aşırı cereyanlara kapılıp üşüttüğünden olsa gerek — aslında sanat, bilim ve klâsik grekoromen ideolojisini öğretmekle yükümlü olduğu güzel öğrencisini kafakola olarak vaftiz edivermiş. Halâ koruma altında olan 9. yüzyıl elyazması vakanüvis kayıtlarına göre, Barbara, uzun boylu esmer, parlak saçlı ve yeşil gözlü bir ci-

han afeti olduğundan, etrafında kendisine hayran kalmayan erkek bırakmamış. Bu duruma fena halde içerleyip sabrı taşan Dioscorius, kafasına göre bir kısmet çıkana kadar, kızını evlerinin yakınına inşa ettirdiği bir kuleye kapatmış, iyi aile terbiyesi alarak büyümüş Barbara, beybabasının sözünü ikiletmeyerek kendine zindan olacak kulenin yapımını merak ve tevekkül içinde izlemiş ve korkunç sırrını sadık hizmetçisinden başka herkesten saklamış. Babasının kuleyi ören duvarcı ustasına iki pencere açmasını buyurduğunu duyan Barbara'nın bir üçüncüsünü de kendisi için açmaları yolundaki isteği yerine getirilmiş; gayet tabiidir ki cahil ve putperest baba Kutsal Üçlü kavramından bihabermiş iş.

Gel zaman, git zaman, kulenin inşaatı bitince içine taşınan Barbara günlerini dua etmek, nefis körletmek ve tefekküre dalmak gibi etkinliklerle geçirmeye başlamış. Ne var ki, evin içinde iyiden iyiye aykırı birinin yaşadığını ve bunun da kendi öz kızı olduğunu günün birinde, her nasılsa, öğrenen Dioscorius, "Hristiyan bir kızım olacağına, olmaz olsun!" hesabıyla, korkunç bir öfkeye kapılarak, kızını kendi elleriyle öldürecek kadar zıvanadan çıkmış. Öfkesi dindikten sonra kendine hakim olan zalim baba, fevrî çıkışlar yerine, Barbara'yı adlî makamlara teslim etmenin, bürokratik itibarı ve haysiyeti açısından, daha pragmatik bir çözüm olacağına ve imparator'un sadık ve şerefli bir hizmetkârına da ancak böyle bir çözümün yaraşa-

cağı kanısıyla, biçare Barbara'y Roma Hukuku'nun adaletine havale etmiş. Rivayete göre kendisi de Barbara'nın aşıklarından biri olan yargıç Marcion, önce, kızın başını çelik elyafdan dokunma kumaşlarla sarmalarını askerlerine buyurmuşsa da kızın yüzünden akan kanları görünce, bu gaddarlığa daha fazla dayanamayıp bir hücreye kapattırmış. Ertesi gün Barbara'nın bütün yaralarının kapandığını görünce, hain baba hiddet ve aşık yargıç da hayretler içinde kalmışlar; elbette ki gecenin bir vakti hücreyi ziyaret eden meleklerin yaptığı pansumandan bihabermişler. Bunun üzerine, dozunu da artırarak, işkenceye devam kararı alınmış. Bunca yoğun zulüm karşısında isyan eden sadık hizmetçi de hidayete erince, her ikisine birden işkence tezgâhının yolu gözükmüş.

İki gencin ayakları dibine bir ateş yakılmış; lâkin, alevler kendiliğinden sönmüştü. Bunun üzerine, kızları giysilerini soyup kırbaçlayarak sokak sokak gezdirmişler. Ancak, eziyeti izleyenler, Barbara'nın yeniden giydirildiğini ve işkencelerden hiçbir iz kalmadığını hayretle gözlemişlerse de mucizelere mantıkî bir açıklama getirememişler. Nihayet, kesin çözüm kararına varan yetkililer, idamın infazını da bizzat zalim baba Dioscorius'a ihale etmişler. Ne var ki öz kızının başını vurmaya üzere keskin kılıcını havaya kaldıran Dioscorius, anında gökten inen bir yıldırımla yanarak helak olmuş ve ardından küllerini bile bulamamışlar.

St. Barbara'nın nasıl ve ne zaman öldüğü kesin olarak bilinmemekle birlikte, olayların,

Maksim Tracius (235-238) veya Maksimus Daia (308-313) adlı imparatorların hüküm sürdüğü dönemlerde geçtiği sanılmaktadır. Barbaristan illerine doğru yıllık izine çıkan Roma Ahlâkı öylesine sukut etmiştir ki, bir imparatoru boğazlamaksızın bir diğerini tahta çıkarmanın imkânı kalmamıştır. Sonunda, Diocletianus'un tahta çıkmasıyla birlikte anarşi son bulmuş ve bu hükümdar, seleflerinin akıbetine uğramamak için payitahtını izmit'e nakletmiştir. St. Barbara'nın kalıntıları da 6. yüzyılda imparator Justinianus'un talimatıyla İstanbul'a taşınmış ve birkaç yüzyıl sonra Venedikliler tarafından kalkgidelimedilerek Torcello'daki St. Giovanni kilisesinin bahçesine gömülmüştür.

Yukarıda özetlenen efsane nin Latin, Süryanî ve Kıldanî dillerinde yazılmış antik versiyonları da mevcut olup muhtelif dillere, özellikle Cermen dillerine, tercüme edilmiştir. Anılan versiyonlarda mekânlar değişmekte ve örneğin, St. Barbara, Toskanya, Roma ve hatta Antakya gibi antik şehirlerde de zuhur edebilmektedir; ancak hikâyenin özü hep aynıdır.

Böyle hünerleri olan bir azizeye, gayet tabiidir ki, sürekli hayatî tehlikelere maruz olarak çalışan zenaat erbabının, öncelikle, sahip çıkması gerekmez miydi? Nitekim, aynen öyle oldu; yeraltının karanlık, nemli, gizemli ve binbir belâli dehlizlerinde çile doldurup duran ve meslekleri üzerinde temellendirdikleri mitler, fabllar ve safsatolar ile cin, peri, arap, karakancalos, gnomus, vs. türden karanlık sakinini muhtelif mahlûkatın icadına öteden beri zaten teşne olan madenciler, anî ölümlere karşı muafiyet kesbedip şerbetlenen bu hatunun himmet ve şefaatine daha fazla kayıtsız kalamayarak

onu kendilerine pir seçtiler. Daha sonra, aradan yüzyıllar geçti ve sadece madenciler değil, topçular, istihkâmalar, gemiciler, itfayeciler, vs. gibi sürekli tehlike altında yaşayan diğer meslek erbabı da St. Barbara'yı kendilerinin piri olarak benimzediler.

St. Barbara'nın görkemli bereketinin, denizlerin azgın dalgalarıyla boğuşurken, kendinden medet uman Hollandalı gemiciler eliyle Avrupa Limanları'na C&F bazında ithal edildiği ve oradan da Freiberg, Kuttenberg, Chemnitz ve Löben gibi Orta Avrupa'daki madencilik merkezlerine ulaştırıldığı tahmin ediliyor. Milâdî takvimin eski yortusu olan St. Barbara günü, artık, Avrupa'nın sadece ortasında değil, her yerinde ve ayrıca Katolik olmayan ülkelerde de kutlanıyor. Andlar'ın karlı doruklarında, kutup dairesinin buzlu tundralarında, ekvatorun balta girmemiş jangıllarında, uçsuz bucaksız çöllerde, sanayileşmiş ülkelerin is ve pustan karmış metropollerinde ve dünyanın daha dört bir köşesinde tabiatı arzla kapışıp boğuşan madenciler, inançları uğruna ölüme kafa tutan gencecik bir kızcağzın çektiği eziyetleri vesile ederek, her 4 Aralık günü bir araya gelip geriye bıraktıkları bir yılın yorgunluğunu üzerlerinden atmaya çabalıyorlar.

#### KAYNAKLAR

- 1 - A. Reşit Gencer: Yaşayan En Eski Maden Mühendisi İle Söyleşi, Teknokrat Dergisi, Nisan 1986
- 2- Ahmet Refik: Osmanlı Devrinde Türkiye Madenleri (967-1200), Endurun Yayınevi, 1989.
- 3- P. Lucio Condolo: En Samimî Dostlarımız, Vatikan'ın İstanbul Başkonsolosluğu Yayınları, 1988
- 4- Pan Eimon : Legendary Saint Barbara, Mining Engineering, Kasım 1985.

# MADENCİLİK DÜNYASINI HER ALANA TAŞIYALIM

Turhan Ünver  
Maden Mühendisi

Madenlerin, maden işletmelerinin ve madencilğe emek verenlerin kendilerine özgü dünyasının ve özelliklerinin, tüm dünyada bir benzerlik ve yakınlık içinde olduğunu çeşitli roman, öykü, resim, fotoğraf, sohbet, seyahat ve filmlerden görebildiğimiz kadarıyla biliyorduk. Bu şaşılacak benzerlik ve yakınlık, aynı dünyaların ve zevklerin, renkli ve şatafatlı yaşamdan uzaklardaki uygarlık ve refah koşulları altında buluşmasıdır. Bazen karlarla kaplı dağların eteklerinde ya da yamaçlarında, bazen uçsuz bucaksız bir bozkırın ya da çölün ortasında ve bazen de ayak basılmamış ormanların yanbaşımda sürüp giden bir çalışma yaşamının panoramasını görürüz.

13-16 Mayıs 1991'de düzenlenen Türkiye Madencilik Bilimsel ve Teknik 12. Kongresi, madencilik bilimi, teknolojisi ve uygulamalarına dair bildirilerin sunulup tartışıldığı bir platform olmasının yanı sıra, ekonomi, maliye, yatırım ve finans politikaları ile madencilğin toplumsal yaşamla ilişki ve etkilerinin de ele alınıp tartışıldığı bir etkinlik olmuştur. Konuların ilgi çekici, canlı ve akıcı bir üslupla dile getirilmesi, soruların ve yanıtlarının tamamen güncel ve yaşamın içinden olması ve izleyicilerin "konuşma süreleri çok yetersizdi" ifadeleri gösterilen ilginin somut belirtileriydi.

Bu kongrenin bir başka dikkat ve ilgi çekici yanı ise maden işletmeleri ile çevresinin, madenlerde harcanan yoğun emek ve alınterinin ve bu gizemli, zorlu, acılı sektörün işçileri, teknisyenleri, mühendisleri ve makineleri ile birlikte doğaya karşı göğüs göğüse sürdürdüğü mücadelenin saydam gösterileri, fotoğraf ve posta pulu

sergileriyle kongre salonuna taşınmasıydı.

Gönlümüz öylesine arzulardı ki, bu fotoğraf ve saydamların profesyonel bir sanatçının kamerasıyla ısmarlama çektirilmesi değil... Aladağlar'da dört mevsim karla örtülü Demirkazı Tepesi'nde bembeyaz bulutlarla kucaklanmış mavi gökyüzünün altındaki kurşun-çinko işletmesinde, Tahtaldağlar'da gelincik tarlalarının yanbaşımdaki krom işletmelerinde, Attepe Demir İşletmesi'nde, altmış yıldır faaliyet sürdürmesine ve An kara-Eskişehir arasında olmasına karşın kent yaşamından binlerce kilometre uzaktaki Kavak Krom İşletmesi'nde, Milas'ın grafitinde, Soma'nın kömüründe, Küre'nin bakırında, Afyon'un mermerinde ve ülkemizin dört bir köşesinde çalışan maden mühendislerinin ve işçilerinin yaşantısını, dünyasını, emeğini, mücadelesini, sevincini ve coşkusunu görüntüleyen kameraların deklanşörlerine basanların ve bu görüntülerin coşkusunu, zorlu ama görkemli işlerin heyecanını, tozunu, dumanını, karını, çamurunu kongre salonuna taşıyaların bu mesleğe gönül ve ömür verenler olmasıydı arzumuz. Ama nendir bilinmez; bir türlü başaramayız bu işleri... Bir türlü de görüntüleyenle o güzelim övülesi çalışma hayatımızı; pazarlayalım emeğimizi, ürünlerimizi...

Bundan dolayıdır ki yaptıklarımızı, yapacaklarımızı, haklarımızı, sorunlarımızı ve isteklerimizi kendimizden başkalarına ne anlatabiliyoruz ne de duyurabiliyoruz. Kaprislerimiz de nazlarımız da zulmümüz de yalnız ve yalnız kendimize, doğaya ve makinelerimizdir. Dünyamızda ve ülkemizde, sosyal yaşamda ünlü olmanın, dikkat çekmenin ve popüler olmanın birçok etkinliğin hayata geçirilmesiyle başarıldığı bilinen ve kabul edilen bir gerçektir. Güçsüz ve kimsesiz olmamak, sessiz bir köşede durmamak ve yalnız-

lıktan kurtulmak için bu tür etkinliklere şiddetle gereksinim duyulan bir dönemden geçmekteyiz.

Kongre salonunun girişindeki panolara özenle yerleştirilen 53 ülkeye ait 300'den fazla posta pulundan oluşan Madencilik Pulları Sergisi, mesleğimizle ilgili olarak, ülkemizde şimdiye kadar düşünülmeyen, gerçekleştirilmeyen, eşine rastlamadığımız ve izlemeye alışkın olmadığımız bir görsel etkinlik olmuş; büyük beğeni ve takdir kazanmıştır. Aynı havayı birlikte solurcasına yan yana olma heyecanının, doğanın milyonlarca yıl boyunca herkesden sakladığı madenlerin nice kanlı mücadelelerle kazanılmasının onurlu yorgunluğunun ve uğuruna herşeylere katılacak güzellikteki binbir renk ve desene sahip minerallerin, göz kamaştırıcı bir zenginlik içerisinde, çeşitli ülkelerin pullarına yansıtılması tüm madencilere adanan bir sevgi saygı ve onurlandıran gösterisidir. Brezilya'dan Tanzanya'ya, Küba'dan Finlandiya'ya, Boliviya'dan Çin'e, Fas'tan Avustralya'ya ve Zambia'dan da Yunanistan'a kadar birçok ülkenin — rezerv, tenor, çeşit, üretim ve ticaretiyle dünyada söz sahibi olduğu — madenlerin popüleritesinin pullara yansıtılması, madencilik tüm dünyaya tanıtmanın yanı sıra, bu mesleğe ömür boyu emek ve gönül verenlere adanmış bir ödöldürde.

Değerli meslekdaşımız Halim Demirkan'ın övgüye değer çabaları ile böylesine güzel düşünce ve duygularla oluşturduğu, mesleki ilgi ve sevgisini herşeyin üzerinde tutarak sahip olduğu ve bizlere cömertçe sergilediği koleksiyon çalışmasını kutlar; gelecekte daha zenginlerini izlemek dileğiyle başarılar dilerim.

Dünyanın en zengin mineral pulları koleksiyonu sahipleri arasında ABD'li Jean K. McKenna, Alman Adalunge Wallner, Yeni Zelanda'lı



George Manning ve Finlandiya'n Kauko Launonen'in adları sayılabılır. Yaklaşık 150 ülkenin minerallerini resimleyen bu pullar ile Teknik Kongre Sergisi'nde yer alanlardan görebildiğimiz kadarıyla, madenlerini ve madencilik sektörlerinin boyutlarını posta pullarıyla tüm dünyaya tanıtmayı amaçlayanlar arasında, öncelikle, ileri teknolojiye sahip ABD, Kanada, Fransa, İngiltere, SSCB, Avustralya ve Finlandiya gibi endüstri ülkeleri ile zengin çeşit ve rezerve sahip Güney Afrika, Çin, Malezya, Zaire, Zimbabve, Angola, Botsvana, Zambia, Tanzanya ve Fas gibi geri kalmış ülkeler bulunmaktadır. Bu çarpıcı durum geri kalmış ülkelerin kalkınmasında ve endüstri ülkeleri düzeyine ulaşmasında madencilik sektörünün önemli bir yeri ve fonksiyonu olduğunu açıkça göstermektedir.

Yine madenlerce çok zengin potansiyele sahip birçok yoksul ve geri kalmış Afrika ve Asya ülkesine baktığımızda, madencilik büyük istihdam alanları yaratan ve ulusal ekonomilere yön veren lokomotif bir sektör olduğunu, madenlerin ise en büyük dışsattım ürünü bu ülkelerin dünyada tanınmasını ve hatırlanmasını sağladığını görüyoruz.

Ülkemizde çok çeşitli madenler ve dünyaca bilinen, kıskanılan ve rekabet gücü yüksek olan bazı rezervler bulunmasına karşın, sektörü yurtiçi ve yurtdışında tanıtıcı faaliyetlerimiz, bildiğimiz kadarıyla, yok denecek kadar azdır.

Özel ve kamu maden işletmelerinin sahipleri ve yöneticileri, maden dışsattımcıları, üniversiteler, sendikalar, maden mühendisleri!..

Kaynaklarımızı, işletmelerimizi, ürünlerimizi, kısacası sektörümüzü, herşeyiyle ve her alanda tanıtmaya önem verelim; kalkınmada, gelişmede, endüstrileşmede ve yeni yatırım alanları seçiminde vazgeçilmez bir sektör olduğunu ön plana çıkaralım; ilgi odağı olmasını sağlayacak her türlü sosyal, kültürel, teknik ve politik etkinlikleri başarılı organizasyonlarla hayata geçirelim.

## TÜRKİYE KÖMÜR KONGRESİNİN HAZIRLIKLARI SÜRÜYOR

*Türkiye Kömür Kongresi, 1978 yılından beri iki yıldır yapılmaktadır. Ulusal bir toplantı olarak başlayan bu kongre, son yıllarda, kömür madenciliğinin hemen her yönüyle ilgilenen ve dünyanın her yerinden madencilerin katıldığı uluslararası bir organizasyona dönüşmüş bulunmaktadır. Kongrenin başlangıcından bu yana, 235 adet bildiri Siltlik bildiri kitaplarında yayımlanmıştır.*

*Kongre, geleneksel olarak, Türkiye'nin tek taşkömürü rezerv krminyera İahğı Zoriğü Uak'ta yapılmaktadır. Bu bölgelerdeki kömür madenciliğinin geçmişi 150 yıl öncesine dayanmaktadır.*

*4-8 Mayıs 1992 tarihleri arasında yapılacak olan 8. Türkiye Kömür Kongresi'nin hazırlık çalışmaları olarak kayıtlı tüm üyelerimize, bunlara ek olarak madencilikle ilgili birçok kişi ve kuruluşa duyuru ile ulaşılmıştır. Özellikle yurtdışında Kömür Kongresi'nin tanıtımı ve katılım sağlanması açısından yine pek çok kişi ve kuruluşla ilişkiye geçilmiştir.*

*Bunların sonucunda, kongremize yurtiçi ve yurtdışından sevindirici ölçüde bildiri sunma başvurusu yapılmış, bunların bir kısmı bildiri olarak Yürütme Kurulumuza ulaştı ve değerlendirme çalışmaları başlatılmıştır.*

*Yine Kongremiz kapsamında yer alacak "Maden Makmaları ve Donanımı" sergisine başvurular devam etmekte olup, sergi alanı düzenleme çalışmaları hızlı bir şekilde mrmektedir.*

*Bu yıl kongremize genç ve özel sektörde çalışan maden mühendislerinin geçim iş yıllara oranla daha çok sayıda başvuruda bulunmaları sevindirici bir gelişme olarak değerlendirilmektedir.*

*Üyelerimizin kongremize gösterdikleri bu ilgiye teşekkür ederken, aynı ilginin, bildiri hazırlama ve daha fazla katılım için konacak katkı bağlamında artarak sürmesi her zamanki beklentilerimizdir. Kongrelerin amacına ulaşması ve devamı açısından bu tür katkıların büyük önemi olduğu kanısındayız.*

*Özellikle ülkemizde madencilik sektörünün sıkıntılarının çoğaldığı, sektörün daraltılmak istendiği ve Türkiye'nin tek taşkömürü havzasının kapatılmasının yoğun olarak konuşulduğu bir döneme rastlayan kongremizi, madencilikle ilgili tüm kişi ve kuruluşların, sorunlarımıza çözüm önerileri getirilebilecek bir platform olarak görmelerini ve mümkün olduğunca aktif katılım göstermelerini bekleriz.*

*Yürütme Kurulu*

# PİYASA HABERLERİ

## *DIYATOMİT FİLTRE KULLANIM ALANINDA RAKİP TANIMIYOR* <sup>(1)</sup>

Yeni piyasa araştırmaları, diyatomitin başlıca kullanım alanı olan filitre imalatındaki mevkiini iyiden iyiye peşkiştirdiğini ortaya koydu. ABD'de, aynı alandaki diyatomit tüketimeinin 1980-1990 arasında %66'dan %71'e tırmandığı ve bu artışın genel dolgu kullanımlarındaki tüketimein aleyhine gelişme göstererek aynı dönem içinde talebin %21'den %15'e kadar düştüğü bildiriliyor.

Filtre imal edenlerin, diyatomite dolgu malzemesi imalatçılarından daha fazla rağbet göstermelerinin nedeni, diyatomitin hem bu alanda daha yararlı olmasından hem de alternatif minerallerin rekabette yaya kalmasından kaynaklanıyor. Diyatomitin, plastik dolgu hammaddesi olarak karbonatlar, talk, asbest, vs. gibi — hepsi de kullanım için kendilerini cazip kılan çeşitli spesifikasyonlara haiz — diğer minerallerle rekabet edebildiği ve fabrike şekerin filitre edilmesi işleminde kullanılabilecek başlıca rakibi olan perlitte kat kat daha etkin olduğu açıklanıyor.

Diyatomitin filitre hammaddesi olarak kullanıldığı belli başlı altsektörler arasında suyun saflaştırılması işlemleri ile şeker ve diğer tatlandırıcıların, bitkisel yağların ve bira, şarap gibi mayalı içkilerin üretimi bulunuyor. Araştırmacılara göre, bu tür diyatomit pazarları esas itibarıyla Batı Avrupa ile Kuzey Ameri-

ka'da gelişme gösteriyor; ancak, çevre korumacı eğilimlerin giderek güçlenmesiyle gündeme gelen suların saflaştırılması gibi zorunlulukların ortaya çıkmasıyla birlikte, pazar imkânlarının diğer ülkelerde de genişleme fırsatı bulabileceği tahmin ediliyor. Filtre imalatındaki diyatomit kullanımının, ABD'deki tüketimein %71'ini, pazar ekonomili ülkelerdeki toplam tüketimein ise %60'ını oluşturduğu bildiriliyor.

Diyatomitin dolgu hammaddesi olarak kullanıldığı başlıca tüketim alanları arasında ise boya, kâğıt, plastik ve agrokimya gibi imalat altsektörleri bulunuyor; ancak, diyatomit, bu pazarların hepsinde de ikamesi mümkün minör bir mineral rolü oynuyor ve ABD ile Kanada'nın kağıt sanayiinde kullanılan toplam 4,67 Mt'luk mineral tüketimeinde diyatomitin sadece 3.000 t'luk bir paya sahip olduğu açıklanıyor. Diyatomit için en uygun dolgu hammaddesi pazarının boya imalatı olduğu biliniyorsa da uzmanlara göre 90'lı yılların başında bu alanda görülebilecek önemli gelişmelerin yalnız plastik sanayiine münhasır kalacağı tahmin ediliyor.

Kedi gözlerinin imali için diyatomit kullanımı birçok madenci için umut vadediyorsa da halen bunun kullanım toplamının %4'ünü oluşturan minör bir talep durumunda olduğu, ancak sadece İngiltere'de her geçen yıl

%13'lük bir büyüme kaydettiği bildiriliyor.

Avrupa'nın diyatomit çıkartımı dünya toplamının yarısını oluşturuyor ve bunun yarısı da Romanya, SSCB ve Çekoslavakya gibi Doğu Avrupa ülkelerinden kaynaklanıyor. Bu ülkelerin, her ne kadar, 90'lı yılların başında dünya pazarına entegre olması ve bu olgunun da ticaret hacmini arttırması ve ortak girişim imkânlarını hızlandırması bekleniyorsa da aynı zamanda çok miktarda arz fazlasına yol açacağı da sanılıyor. Diğer yandan, bu yılın başında ÇHC'nin Guangdong eyaletinde bulunan dünyanın en büyük diyatomit yatağında 300 Mt rezerv görüldüğü ve bunun da mevcut düzeydeki dünya talebini 1000 yıl karşılayacağı da dikkatlerden kaçmıyor.

Sonuç olarak, son onyıla bir baktığımız zaman, üretimin artış kaydettiğini ve fiyatların yükseldiğini görüyorsak da diyatomit madenciliğinin genel ekonomik büyüme ve kaolen gibi bazı minerallerin rekabetine ayak uyduramadığına da tanık oluyoruz. 90'lı yıllara belirli bir kapasite fazlalığı ve şimdiye kadar ABD'de görülen en büyük fiyat düşüşleriyle giriliyor. Sektörün geleceği, tamamen olmasa bile en azından kısmen, diğer mineraller ile rekabet yeteneği tarafından tayin edilecek ve kullanım alanlarının mineral tüketim, tarzında oluşabilecek küçük bir değişiklik talepte dalgalanmalara yol açabilecek.

# PİYASA HABERLERİ

## ASBEST

### BU SICAĞA DA

### DAYANABİLECEK Mİ? (2)

Aleve karşı dayanıklılığı ile ün kazanan asbest, çoktan beri, uzun süreli maruziyetlerden kaynaklanan zararlı etkilerine karşı mücadeleye girişen sağlık ve güvenlik mevzuatı hükümlerinin ateşine tutuldu.

Piyasa araştırmacıları, son durumu gözden geçirerek, asbest madenciliği üzerindeki korkutucu etkilerini inceleme fırsatı buldu ve vazgeçilmez bir girdi olarak inşaat sektöründe yıllardır talep edilen asbestin, geçtiğimiz yılda da %90 oranında aynı sektör tarafından tüketildiğini ortaya çıkardılar. Bununla birlikte, uzun süreli maruziyet sonucunda asbestoz adlı meslek hastalığı ile değişik kanser türlerine yakalanılmasına neden olan asbestin, hidretli eleştirelere hedef olduğu ve bu olgunun — en azından batılı ülkelerde — inşaat sektörünün, asbest içerikli malzemelerden sağlığa daha az zararlı diğerlerine doğru kaymasına yol açtığı da açıklanıyor.

Kuzey Amerika'daki asbest tüketiminin 1974'deki 0,82 Mt'luk düzeyinden 1989'da 70.000 t'a kadar alçaldığı ve aynı dönemdeki Batı Avrupa tüketiminin de 0,83 Mt'dan 0,44 Mt'a düştüğü bildiriliyor. Mevcut gelişmelerin daha da hız kazanması ve ABD'de yürürlüğe girecek olan mevzuatın geniş kapsamlı uygulamaları sonucunda,

asbest içerikli ürünlerin imalatı ile dağıtımının 1987'de tamamen yasaklanması bekleniyor.

Ne var ki asbest içerikli inşaat malzemelerinin kullanımdan kaldırılması da batılı ülkelerden başka dünyanın hiçbir yerinde henüz görülüyor. Örneğin, ucuz ve denenmiş bir inşaat malzemesi olan asbest içerikli mamullerin Doğu Avrupa ile Uzak Doğu'da talep görmesi, maruziyetin uzun vadeli tehlikelerine ağır basarak, bir tüketim patlaması başlatıyor ve sonuçta Doğu Avrupa'daki tükütemin 1974'deki 0,87 Mt'luk düzeyinden 1988'de 2,1 Mt'a çıkmasına neden oluyor. Talebin coğrafik dağılımındaki bu değişiklik dünyaya asbest tüketiminin son yıllarda hemen hemen sabit kaldığı anlamına geliyor ve 80'li yılların ortasında geçirilen bir belirsizlik döneminin ardından, talebin yükselme eğilimi göstereceği tahmin ediliyor.

Dünya asbest çıkartımı da tüketici eğilimlerini andıran bir paralellik içinde, coğrafik dağılım değişimlerine uğradı ve 70'li yılların başında en büyük asbest madencisi ülke olan Kanada'nın yaklaşık 1,6 Mt/yıllık ortalama çıkartımı 1989'da 0,7 Mt'a kadar düştü. Öte yandan, SSCB'nin çıkartımı ise 1974'deki 1,3 Mt'luk düzeyinden 1989'da 2,6 Mt'a kadar tırmanarak ikiye katlandı. Bu iki ülkenin Brezilya, Güney Afri-

ka, Zimbabve ve ÇHC ile birlikte, geçen yıl içinde dünya asbest çıkartımının %93'ünü gerçekleştirdikleri bildiriliyor.

Sağlık ve güvenlik mevzuatının uygulayıcıları ile asbest madencileri ve asbest içerikli malzeme imalatçıları arasında çıkan çatışmanın, son zamanlarda alevlenerek sürdüğü biliniyor. Her iki tarafı da memnun edebilecek en uygun çözüm yolunun ise, malzemenin doğru bir biçimde elden geçirilmesi ve kullanılması için gereken önlemlerin alınmasından geçtiği görülüyor ve uzmanlar da maden işletme ve işleme tekniklerinin geliştirilmesi, elyafın sürekli olarak bir matrikse bağlandığı uygulamalar dışındaki kullanımların kısıtlanması ve asbest cevheri ile artıklarının elden geçirilmesi ile tard edilmesi süreçlerinde alınan sağlık ve güvenlik önlemlerinin sıkıca denetlenmesi halinde, asbestin çevreye yayılmasının kontrol altına alınabileceğine işaret ediyorlar.

(1) Bu haber, Roskill Information Services Ltd.'in 23 Ağustos 1990 tarihli basın bülteninden derlenmiştir. Konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgiler, aynı firmanın yayınladığı "The Economies of Diatomite, 1990" başlıklı raporda bulunmaktadır.

(2) Bu haber Roskill Information Services Ltd.'in 24 Ağustos 1990 tarihli basın bülteninden derlenmiştir. Konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgiler, aynı firmanın yayınladığı "The Economies of Asbestos 1990" başlıklı raporda bulunmaktadır.



FOV ocağına en yakın istasyon, TL	60-110.-	Üleksit, %25-38B <sub>2</sub> O <sub>3</sub>	78-215.-	Mika	
%65 Fe Brezilya cevheri, CIF		Tinkal, %32-34B <sub>2</sub> O <sub>3</sub>	210.-	HİNDİSTAN, kuru öğütülmüş.	
İskenderun veya Ereğli, \$	28-32.-			CIFAnver.£	115-130.-
<b>Krom</b>		Bor Türevleri, ETİBANK, ambalajlı		Tuvönan. CIF, £	90-115.-
ARNAVUTLUK, sert parça, min %42, FOB, \$	70-80.-	Ex Bandırma ve Kırka, DM			
Konsantre, %51, FOB, \$	100-110.-	Boraks Dekahidrat, granule	760 - 800.-	Perl»	
G.AFRIKA, tozlu, %40, FOB.\$	55-65.-	Boraks Pentahidrat	800.-	Ham. granule, dökme, CIF. £	40-45.-
SSCB, parça, min%36, FOB,\$	75-95.-	Boraks Anhidr	—	ETİBANK. granule, dökme.	
		Sodyum Perborat	1.400.-	Stokta teslim, \$/t	35.-
		Borik Asit	1.050-1.100.-		
FİLİPİNLER, refrakter konsantreler		Diyatomit		Pirit	
FOB, \$		ABD, filtre kalitesi, kalsine, CIF, £	315-330.-	ETİBANK, konsantre, dökme. %46 S	
TÜRKİYE, %Cr <sub>2</sub> O <sub>3</sub> içeriklerine göre		ŞEKER FAB. A.Ş.. filtre kalitesi, kalsine		FOT Küre,	35.-
FOB Akdeniz \$, parça		Ankara teslimi, perakende, ambalajlı, TL	2.000.-		
36	88.-			Sodyum Sülfat	
38	55.-	Feldspat		ALKİM A.Ş., Izmirteslimi, TL	
40	65.-	ABD öğütülmüş, K <sub>2</sub> O içeriklerine göre		Kristalze	200.-
42	70.-	değişken, dökme, FOB Kuzey Atlantik,		Anhidr	725.-
44	80.-	\$/st -	34-83.-	Sölestin	
46	100.-	Seramik kalitesi K <sub>2</sub> O içeriklerine göre		TÜRKİYE, min %95SrSO <sub>4</sub> ık. FOB	
> 46 cevher dış piyasada talep edilmemektedir		değişken, öğütülmüş, ambalajlı, TL	—	İskenderun, \$	84.-
Refrakter cevherler	180-250.-			Talk	
Konsantre, %48	80-90.-	Flint Taşı		İTALYA, kozmetik kalite, CIF. £	175.-
		Kalsine. CIF e	58-83.-	Kozmetik kalite, ambalajlı, TL	3.300.-
		Öğütülmüş, ambalajlı, TL			
Kurşun		Fluorit		Zımpara	
%70-80 Pb sülfürlü konsantreler,	410-470.-	MEKSİKA. FOB Tampico, \$		Tane boylarına göre değişken,	
kuru bazda, CIF, \$	150-160.-	Metalu rjikkalte	90-95.-	CIF.E "	145-240.-
İŞ:\$		Asit kalitesi	122-127.-	ETİBANK, tuvönan, FOT Milas. \$	45.-
Manganez		Fosfat			
%48-50 Mn, P: max:%0;1	3.95-4.05	FAS, %75 - 77 BPL- FAS Kazabianka, \$	46 - 48.-		
CIF,\$/Ünite		TUNUS, %65- 68 BPL, FASSfax, \$	32-38.-		
		ETİBANK. FOT Mazıdağı			
		%67BPL,\$	32.-		
Molibden		Grafit			
Konsantredeki lb Mo içeriği olarak,	2.00-2.15	Pul boyları ile sabit C içeriklerine			
CIF,\$/lb		göre değişken, CIF-\$			
		Kristalen	400-1.500.-		
		Pudra	325-1.300.-		
		Amorf pudra	220-440.-		
		Kaolen			
		Öğütülmüş, ambalajlı. TL	840.-		
		Süzülmüş. TL	2.900.-		
		Kil			
		Süzülmüş, TL			
		Kuvarsit			
		Tuvönan, seramik kalitesi, FOT			
		Ocakbaşı, TL	150-200.-		
		Öğütülmüş, ambalajlı, seramik			
		kalitesi TL	650.-		
		Kükürt			
		KANADA, FOB Vancouver, \$	65-75.-		
		ETİBANK, FOT Keçiborlu, \$			
		Manyezit			
		YUNANİSTAN.tuvönan, CIFE			
		TÜRKİYE, FOB Marmara ve Ege.			
		%46MgO, tuvönan	55-70.-		
		Kalsine, MgÖveempürite içerikleri ile			
		kullan im alanlarına göre			
		değişken			
		Tam kavrulmuş			

## ENDÜSTRİYEL MİNERAL FİYATLARI

## KISALTMALAR

LMB	: Londra Metal Borsası
NMB	: New York Metal Borsası
İMB	: İstanbul Metal Borsası
KKB	: Kapalı Çarşı Kıymetli Metaller Borsası
OK	: Orta Karbonlu
DK	: DüşükKarbonlu
YK	: Yüksek Karbonlu
İŞ	: Geçici İhracat Mevzuat'ına tabi konsantre ve cevher için, Fason İzabe İşçiliği'nin şarjı (Treatment Charge)
fb	: Libre = 453,6 g
troz	: troy ounce-31.1 g
st	: short ton »907 kg
şişe	: net 34.5 kg
BPL	: Bone Phosphate Lime (-P <sub>2</sub> O <sub>5</sub> tenörü/0.45)
FOT	: Free On Truck (Kamyon Üzerinde Teslim)
FOV	: Free On Wagon (Vagon Üzerinde Teslim)
FOB	: Free On Board (Borda'ya Teslim)
FAS	: Free Alongside Ship (Yükleme Limanı'nda Teslim)
CIF	: Cost, Insurance, Freight (Boşaltma Limanı'nda Teslim)
Dövizler ve 18/2/92 Ticari Banka Kurları (TL)	
\$	: ABD Doları »5.765.-
c	: ABD Senti
£	: İngiliz Sterlini. 10.235.-
Rg	: Malezya Ringgiti - 0,385 \$
C\$	: Kanada Doları »4.855.-
DM	: Alman Markı »3.555.-

# YİTİRDİKLERİMİZ

**Aramızdan ayrılan değerli meslektaşlarımızı saygı ile anıyoruz.**



**KAMİL HAZNEDAROĞLU**

Kayıtlarımıza göre (!) 1323 İstanbul doğumlu K.Haznedaroğlu, öğrenimlerini yurtiçinde tamamlayan maden mühendislerinin yetiştiği ilk eğitim kurumu olan Zonguldak Yüksek Maadin ve Sanayi Mühendis Mektebi'nden 1931 yılında mezun oldu. Uzun yıllar ETİBANK'ta çalıştıktan sonra Maden Dairesi Reisliği'nden emekli olan Onur Üyemiz'in meslekteki 50. yılını kutlarken kendi kalemıyla bizlere ilettiği özgeçmişini aşağıda olduğu gibi aktarıyoruz:

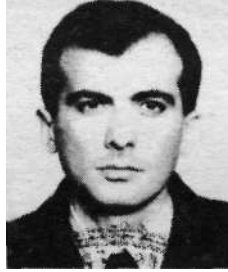
" Ne zaman doğduğumu hatırlamıyorum. İstanbul'da doğmuşum. Kastamonu ve Zonguldak'ta okudum. Elli senedir çalışıyorum. Niyetim bir elli sene daha çalışmak. Sonrası mı? Şimdiden düşünmeye lüzum yok. «Bir gün..» diye başlayan geçmişe ait hatıralar daima abartılır, süslenir. İnsan ruhu, geçmişte yaşanmış bir hadiseyi, sonradan olmasını istediği gibi, yani tahayyül ettiği gibi tekrarlamak ister. Madencinin hatırası çoktur. Fakat, hiçbirisi mübalâğalı ve ilaveli değildir. Madenci mütevazidir. Madenci az konuşur. Aslında, madencinin hayatı birbirini takip eden hatıralar silsilesidir. Ancak, bu hatıralar şehirlerde, bürolarda zenginleşmez; aksine, dağda, ocakta, kuyuda, galeride zenginleşir."

Meslekte 60. yılını kutlamaya üç aydan da az bir zaman kalan 28.9.1991 günü aramızdan ayrılan Onur Üyemiz'i saygıyla anıyoruz.



**ŞERİF KİRİŞÇİ**

1341 Tire doğumlu Ş.Kirişçi, 1955 yılında Zonguldak Maden Teknik Okulu'ndan mezun oldu. MTA Enstitüsü'nde, ETİBANK'ta ve özel sektördeki çeşitli madencilik şirketlerinde hizmet veren üyemizi 1991 yılının Eylül ayında kaybettik.'



**YAŞAR MADEN**

1956 Ulus doğumlu Y. Maden, 1984 yılında HÜ Zonguldak Mühendislik Fakültesi'nden mezun oldu. Karadon İşletmesi'nde işbaşı yapan meslektaşımızı 26.10.1991 günü geçirdiği elîm bir trafik kazası sonucunda kaybettik.

**HİKMET SÖZEN**

1911 Üsküp doğumlu H. Sözen, öğrenimlerini yurtiçinde tamamlayan maden mühendislerinin yetiştiği ilk eğitim kurumu olan Yüksek Maadin ve Sanayi Mühendis Mektebi'nden 1931 yılında mezun oldu. ETİBANK ve TKİ'de uzun yıllar çalışan Onur Üyemiz, emekli olduktan sonra da serbest mühendislik hizmetleri verdi. Meslekte 60. yılını kutlamaya iki aydan da azbircamankala 21 Ekim 1991 günü aramızdan ayrılan Onur Üyemiz'i saygıyla anıyoruz.



**İLHAN KÜÇÜKOKTAY**

1937 İstanbul doğumlu I. Küçükoktay, 1962 yılında İTÜTO'ndan mezun oldu. Mezuniyetini müteakibeden DSİ'nde işbaşı yapan meslektaşlarımız, bu kurumda kısa bir süre çalıştıktan sonra ayrılarak özel sektöre geçti ve daha sonra serbest mühendislik hizmetleri yürütürken tutulduğu amansız hastalığa yenik düşerek, 29.9.1991 günü aramızdan ayrıldı.



**MEHMET CİCERALI**

1339 Trabzon doğumlu M. Cıceralı, 1950 yılında Zonguldak Maden Teknik Okulu'ndan mezun oldu. EKİ Kozlu Bölgesi'nde. uzun yıllar hizmet veren Onur Üyemiz, daha sonra Havza'nın merkez birimlerinde çalıştı. Emekli olduktan sonra Zonguldak'a yerleşen Onur Üyemiz'i 20.11.1991 tarihinde kaybettik.

**Yitirdiğimiz değerli üyelerimizin ailelerine, yakınlarına ve Maden Mühendisleri Topluluğuna başsağlığı dileriz.**

# YİTİRDİKLERİMİZ

**Aramızdan ayrılan değerli meslektaşlarımızı saygı ile anıyoruz.**



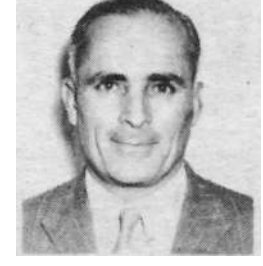
**SALİM BAŞAK**

1341 doğumlu S. Başak, 1954 yılında Zonguldak Maden Teknik Okulu'ndan mezun oldu. EKİ'nin Karadon Bölümünü'nde işbaşı yapan meslektaşımız daha sonra Bölge'nin Gelik ve Kilimli bölümlerinde de hizmet verdi. Uzun yıllar çalıştığı Havza'dan 1961'de ayrılan üyemiz, serbest mühendislik hizmetleri yürütürken 29 Kasım 1991 günü kalp yetmezliği yüzünden aramızdan ayrıldı.



**AHMET FAİK BERBEROĞLU**

1922 Giresun doğumlu A.F. Berberoğlu, 1949 yılında Columbia Üniversitesi'nde mezun oldu. 1951'de EKİ'nin Karadon Bölümünde işbaşı yapan Onur Üyemiz, Havza'nın çeşitli kademelerinde görev üstlendikten sonra, 1963'de EKİ İstihsal Grup Md. ve 1971-1975 yılları arasında da EKİ'nin Müessese Müdürlüğü hizmetlerini yürüttü. Emekli olduktan sonra, özel sektörde mümessillik işleriyle uğraşan Onur Üyemiz'i 21.1.1992 tarihinde kaybettik.



**ŞERİF AKKUTAY**

1908 Üsküp doğumlu Ş. Akkutay, öğrenimlerini yurt dışında tamamlayan maden mühendislerinin yetiştiği ilk eğitim kurumu olan Zonguldak Maadin ve Sanayi Yüksek Mühendis Mektebi'nden 1931 yılında mezun oldu. Keçiborlu KI'nde işbaşı yapan Onur Üyemiz, daha sonra Kozlu'daki "Türk" Kömür Madenleri Şirketi unvanlı İtalyan firmasının işlettiği Löküçe Ocağı'nda çalışmaya başladı. "Füzyon döneminin ardından gelen 40'lı yılların başında yaşanan savaş döneminin yoklukları içinde binbir meşakkatle yürütülen ve bugün ulaşılan üretim düzeyinin de temel direği olan yoğun amejman çalışmalarının üst düzey yönetiminde görev üstlendi. Havza'dan ayrıldıktan sonra, Divriği DI'nde ve Guleman KI'ndeki çeşitli yönetim kademelerinde hizmet yürüttü. ETİBANK'ın Genel Müdürlük görevini de üstlenen ve emekliye ayrıldığı 1957 yılından 1982'ye kadar özel sektördeki çeşitli madencilik şirketlerinde çalışan Onur Üyemiz'i 22.1.1992 tarihinde kaybettik.



**AHMET RAGİP KİTAY**

1341 Yozgat doğumlu A.R. Kitay, 1955 yılında Zonguldak Maden Teknik Okulu'ndan mezun oldu. ETİBANK'ta işbaşı yapan üyemiz, bu kurumda uzun yıllar hizmet verdikten sonra özel sektöre geçti 5.12.1991 günü meslektaşımızı kaybettik.



**ŞEVKET KAHVECİ**

1921 Ulubey doğumlu Ş. Kahveci, 1955 yılında Zonguldak Maden Teknik Okulu'ndan mezun oldu. EKİ'nin Çaydamar Bölümü'nde işbaşı yaptıktan sonra 25 yıl süreyle TPAO'nun çeşitli birimlerinde hizmette bulunduktan sonra Çalışma Bakanlığı İşgüvenliği Müfettişliği'nden emekli olan meslektaşımız 15.3.1992 günü aramızdan ayrıldı.

**Yitirdiğimiz değerli üyelerimiz ailelerine, yakınlarına ve Maden Mühendisleri Topluluğuna başsağlığı dileriz.**

# YİĞİT ARKADAŞIMIZ HÜSEYİN ÖZLÜTAŞ AVRUPA İNSAN HAKLARI KOMİSYONUNA BAŞVURDU...

1980 Eylülü sonrasında gözaltına alındığı sırada, 90 gün boyunca maruz kaldığı insanlık dışı işkenceler sonucunda felç olan ve Uluslararası Sağlık Kuruluşlarının hekimlerince yüzde yüz işgörmezliği belirlenen arkadaşımız Hüseyin Özlütaş'ın açtığı 150 milyon TL'lik maddî ve manevî tazminat davasının yaklaşık 12 milyon TL olarak karara bağlanması üzerine, bireysel başvuru hakkını kullanan meslekdaşımız konuyu Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na havale etti.

Üyemizin vekili olan Av. Levent Tüzel, yaptığı açıklamada aşağıdaki hususlara değindi:

"1987 yılında açılan dava dört yıl sürmüş ve gereksiz yere uzatılması neticesinde verilen karar, hakkaniyetten uzak ve devleti korur mahiyette olmuştur. İstemle ilgili iç hukuk yolları tüketildiği için Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin hükümleri gereğince Komisyon'a başvuruda bulunulmaktadır."

Başvurunun, mahkeme kararının iptali için yapıldığını belirten Av. Tüzel, beyana-

tına şöyle devam etti:

"-90 günlük gözaltı süresince Özlütaş'a işkence yapıldığının ve işkencenin cezaevinde de devam ettiğinin ve bu işkence sonucu felç kaldığının tesbitiyle, yargılama süresinin makul olmadığı ve adil bir yargılama olmadığı saptanması,

- Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin, imza koyduğu Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlükleri Koruma Sözleşmesi'nin hükümlerini yerine getirmediği ve ihlal ettiğinin saptanması,

- Haksız tutuklanma neticesinde felç olma nedeniyle açılan tazminat davasında mahkemenin adil olmayan ve devleti koruyan tutumunun saptanması ve tazminatın düşüklüğü,

- Mahkemece karara bağlanan tazminatın düşük olması nedeniyle talep edilen 150 milyon TL tazminatın, enflasyon nedeniyle talep tarihinden itibaren faiziyle birlikte tazmin edilmesi ve bunu engelleyen uygulamanın iptali,

Komisyon tarafından talep ediliyor."

Sayın Üyemiz,

Ayda bir yayınlamakta olduğumuz "Madencilik Bülteni'nin düzenli ve nitelikli biçimde çıkarılması sizlerin etkin desteğiyle olasıdır.

İnceleme, araştırma, derleme, haber, yorum vb. ürünlerinizle bültenimizi desteklemenizi bekliyoruz.

Katkılarınız bizlere yol gösterecek ve sektördeki tartışmaların doğru sonuçlara ulaşmasını sağlayacaktır.

Saygılarımızla.

Madencilik Bülteni



## MADENCİLİK *Bülteni*

TMMOB Maden Mühendisleri Odası Adına  
Sahibi ve Sorumlu Yönetmeni: Alpaslan ERTÜRK  
Yönetim Yeri: Selanik Cad. 19/3 Kızılay-ANKARA  
Tlf: 125 10 80- 117 52 90

\* Ayda bir yayınlanır.  
\* Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.  
\* Yazılardaki görüş ve düşünceler yazarlarına aittir. Odayı ve bülteni sorumlu kılmaz. Yazarlara ücret ödenmez.  
**Ofset Hazırlık:** Denk Ajans, 231 71 74 (4 Hat)